

Vátryggingafélag Íslands hf.

Ársreikningur samstæðu

2018

Vátryggingafélag Íslands hf.
Ármúla 3
108 Reykjavík
Kt. 690689-2009

Vátryggingafélag Íslands hf.

Ársreikningur samstæðu

2018

Efnisyfirlit

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra	2-7
Áritun óháðs endurskoðanda	8-10
Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu	11
Efnahagsreikningur	12
Eiginfjáryfirlit	13
Sjóðstreymisyfirlit	14
Skýringar	15-41

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samstæðureikningur Vátryggingafélags Íslands hf. („félagið“ eða "VÍS") fyrir árið 2018 samanstendur af ársreikningi félagsins og dótturfélags þess Líftryggingafélags Íslands hf., sem vísað er til í heild sinni sem „samstæðunnar“. Aðalstarfsemi félagsins felst í vátryggingastarfsemi og fjárfestingum. Reikningurinn er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og í viðbótarkröfum félaga sem eru skráð á skipulögðum verðbréfamarkaði.

Rekstur og fjárhagsleg staða 2018

Samkvæmt rekstrarreikningi og yfirliti nam hagnaður samstæðunnar á árinu 2.061 milljón króna eftir skatta sem er um 55% aukning frá árinu 2017 þegar hann nam 1.326 milljónum króna.

Samkvæmt efnahagsreikningi nema eignir samstæðunnar 47.150 (2017: 46.404) milljónum króna, skuldir námu 32.240 (2017: 29.638) milljónum króna og bókfært eigið fé nam í árslok 14.910 (2017: 16.766) milljónum króna. Gjaldþolshlutfall samstæðunnar án fyrirhugaðrar arðgreiðslu er 1,60 en að teknu tilliti til arðgreiðslu er hlutfallið 1,40 í árslok 2018. Á árinu 2018 var meðalfjöldi stöðugilda 212 hjá samstæðunni.

Iðgjöld ársins voru 22.709 milljónir króna og jukust um 11% á milli ára. Eigin tjón voru 16.818 milljónir króna og jukust um 15% frá fyrra ári. Vátryggingarekstur ársins litast af tveimur stjórtjónum á fyrri hluta ársins, annars vegar í húsnæði Geymslna í Miðhrauni og hins vegar í Perlunni sem telja um 2,6% í samsettu hlutfalli. Samsett hlutfall ársins var 98,7% samanborið við 95,3% árið 2017.

Fjárfestingatekjur félagsins á árinu námu 2.827 milljónum króna. Eignasafn félagsins tók nokkrum breytingum á árinu en helst má þar nefna að vægi skuldabréfa var aukið í safninu á kostnað hlutabréfa í samræmi við nýja stefnu um fjármagnsskipan. Dregið var úr eignarhlut í Kviku banka í tengslum við hlutafjálækkun VÍS en eign félagsins í Kviku er þó áfram stærsta hlutabréfaeign þess. Talsverðar sveiflur voru á eignamörkuðum á árinu og þriðja árið í röð gáfu innlend hlutabréf af sér lakari ávöxtun en skuldabréf. Einnig var afkoma af óverðtrygðum ríkisskuldabréfum undir væntingum. Ávöxtunarkrafa hækkaði nokkuð en verðtrygð ríkisskuldabréf hækkuðu um 8% á árinu og veiktist íslenska krónan í fyrsta skipti frá árinu 2012. Ávöxtun fjárfestingaeigna VÍS var 8,3% árið 2018 sem var umfram áætlanir félagsins fyrir árið.

Hlutfé og ráðstöfun hagnaðar

Skráð hlutfé félagsins nam í lok ársins 1.953 milljónum króna, og er hver hlutur í félaginu ein króna að nafnverði. Hlutféð er í einum flokki sem skráður er á Nasdaq Iceland. Allir hlutir eru í sama flokki og njóta sömu réttinda.

Félagið keypti samtals 46,8 milljónir hluta á árinu og var kaupverð hinna keyptu hluta á árinu samtals 512 milljónir króna. Á grundvelli endurkaupaáætlunar sem samþykkt var á hluthafafundi þann 22. mars keypti félagið 42,6 milljónir hluta. Það nemur 46% af hámarki heimildar samkvæmt áætluninni. VÍS á nú samtals 2,18% af heildarhlutfé félagsins.

Stjórn félagsins mun á aðalfundi leggja til að félagið greiði hluthöfum arð sem nemur kr. 1,07 á hlut fyrir árið 2018, eða um 2.044 milljónum króna. Á síðasta ári nam arðgreiðsla til hluthafa 1.322 milljónum króna. Vísað er í ársreikninginn um breytingar á eigin fé samstæðunnar og ráðstöfun hagnaðar.

Hluthafar voru 696 í ársbyrjun og 635 í árslok.

Um 42% hluta eru í eigu lífeyrissjóða, 16% í eigu erlendra sjóða, 9% í eigu innlendra sjóða, 21% í eigu annarra lögaðila, 6% í eigu banka og 6% í eigu einstaklinga.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Tíu stærstu hluthafar félagsins voru:

Nafn hluthafa	Eignarhlutur
Lífeyrissjóður verslunarmanna	8,64%
Lansdowne ICAV Lansdowne Euro	7,30%
K2B fjárfestingar ehf.	7,25%
CF Miton UK Multi Cap Income	6,19%
Frjálsi lífeyrissjóðurinn	5,61%
Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins A-deild	5,27%
Brú Lífeyrissjóður sveitarfélaga	4,01%
Stapi lífeyrissjóður	3,87%
Birta lífeyrissjóður	3,38%
Arion banki hf.	3,31%

Hluthafafundir á árinu

Á árinu voru haldnir fjórir hluthafafundir. Þann 22. mars var aðalfundur félagsins þar sem ársreikningur fyrir árið 2017 var staðfestur. Þá voru tillögur um ráðstöfun hagnaðar og framkvæmd endurkaupaáætlunar samþykktar. Samþykkt var tillaga um kaupaukakerfi fyrir forstjóra, framkvæmdastjórn og forstöðumann fjárfestinga sem ætlað er að tengja saman hagsmunum hluthafa og stjórnenda til lengri tíma.

Í stjórn voru kosin Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir, formaður, Helga Hlín Hákonardóttir, varaformaður, Gestur Breiðfjörð Gestsson, Jón Sigurðsson og Valdimar Svavarsson.

Þann 1. júní óskaði Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir stjórnarformaður eftir því að stíga tímabundið til hliðar sem formaður. Helga Hlín Hákonardóttir, varaformaður stjórnar, tók tímabundið við starfi stjórnarformanns.

Þann 27. júní var haldinn hluthafafundur þar sem kosið var um tillögu stjórnar um fjármagnsskipan að norrænni fyrirmynd og lækkun hlutafjár. Tillagan var samþykkt með meira en 2/3 hluta atkvæða hluthafa. Einnig var samþykkt að taka fyrstu skrefin á þeirri vegferð með lækkun hlutafjár í formi greiðslu til hluthafa að fjárhæð 1.800 milljónir króna með afhendingu hlutabréfa í Kvikubanka hf.

Þann 20. september var haldinn hluthafafundur til að greiða atkvæði um tillögur þess efnis að tilnefningarnefnd tæki til starfa í félaginu. Tillagan var samþykkt og í nefndina voru kosin Engilbert Hafsteinsson, Gunnar Egill Egilsson, Helga Hlín Hákonardóttir, Sandra Hlíf Ocares og Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir.

Hlutverk tilnefningarnefndar er ráðgefandi og skal m.a. felast í því að:

- Óska eftir framboðum til stjórnarsetu í félaginu.
- Leggja mat á lögmati innsendra framboða.
- Meta tilvonandi stjórnarmenn út frá hæfni, reynslu og þekkingu.
- Meta óhæði tilvonandi stjórnarmanna.
- Leggja mat á bestu samsetningu stjórnar, þar sem m.a. skal gætt að kynjahlutföllum.
- Gera rökstudda tillögu um samsetningu stjórnar.

Þann 25. október sögðu tveir stjórnarmenn sig úr stjórninni og tók Valdimar Svavarsson við stjórnarformennsku í félaginu.

Þann 14. desember var haldinn hluthafafundur til að kjósa nýja stjórn. Nýkjörin tilnefningarnefnd tók til starfa og gerði að tillögu sinni að Gestur Breiðfjörð Gestsson, Marta Blöndal, Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir, Valdimar Svavarsson og Vilhjálmur Egilsson myndu skipa nýja stjórn. Framangreindir aðilar voru kosnir í stjórn á fundinum. Stjórn skipti með sér verkum og er Valdimar Svavarsson stjórnarformaður og Vilhjálmur Egilsson varaformaður stjórnar.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum

Stjórnarmenn fullnægja þeim skilyrðum sem kveðið er á um í hlutafélagalögum og lögum um váttryggingastarfsemi. Gæta skal þess að kynjahlutfall í stjórn og varastjórn sé sem jafnast og að hlutfall hvors kyns sé aldrei lægra en 40%. Þrjár undirnefndir stjórnar eru starfandi: Endurskoðunarnefnd, starfskjaranefnd og áhættunefnd.

Forstjóri félagsins er Helgi Bjarnason og skal hann annast daglegan rekstur félagsins og fara eftir þeirri stefnu sem stjórn hefur gefið og annast upplýsingagjöf til hennar. Hinn daglegi rekstur tekur ekki til ráðstafana sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar. Slíkar ráðstafanir getur forstjóri aðeins gert samkvæmt sérstakri heimild frá stjórn. Þá skal forstjóri einnig sjá um að bókhald og fjárreiður séu í samræmi við lög og góðar venjur og að meðferð eigna félagsins sé með tryggilegum hætti.

Um stjórnarhætti váttryggingafélaga er fjallað í lögum um váttryggingastarfsemi, lögum um hlutafélög, samþykktum og starfsreglum stjórnar félagsins. VÍS hefur fylgt framangreindu en auk þess telur stjórn VÍS stjórnarhætti félagsins í samræmi við leiðbeiningar Viðskiptaráðs Íslands, Nasdaq Iceland hf. og Samtaka atvinnulífsins um stjórnarhætti fyrirtækja. Hluthafar gátu á árinu fylgst með hluthafafundum í vefútsendingu en gátu ekki greitt atkvæði með rafrænum hætti.

Í samræmi við ofangreindar leiðbeiningar um góða stjórnarhætti og lög um ársreikninga hefur stjórn félagsins útbúið stjórnarháttayfirlýsingu sem birt verður í ársskýrslu félagsins.

Í mars 2014 var VÍS veitt viðurkenning sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum af Rannsóknarmiðstöð í stjórnarháttum við Háskóla Íslands. Með viðurkenningunni voru gæði stjórnarháttanna félagsins staðfest af óháðum utanaðkomandi aðilum. Framangreind viðurkenning hefur verið endurnýjuð árlega síðan en á síðasta ári var leitað til reyndra erlendra sérfræðinga á sviði stjórnarháttanna til þess að veita félaginu dýpri ráðgjöf um tiltekna þætti í stjórnarháttum félagsins og þannig auka gæði þeirra. Afrakstur þeirrar vinnu var kynntur fyrir stjórn félagsins í upphafi ársins 2019, sem stefnt er á að vinna með á næstu misserum og árum, með það að markmiði að stjórnarhættir félagsins verði skilvirkir, þjóni félaginu sem allra best, og standist ströngustu gæðakröfur sem gerðar eru til sambærilegra fyrirtækja á alþjóðavísu. Þá er stefnt að því að afla á ný vottunar sem Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum á árinu 2019.

Fjármagnsskipan að norrænni fyrirmynd

Í maí samþykkti stjórn félagsins að stefna að breytingu á fjármagnsskipan í takt við það sem þekkist hjá tryggingafélögum á hinum Norðurlöndunum. Ákvörðunin var tekin eftir að greining stjórnar og stjórnenda á norrænum tryggingafélögum leiddi í ljós að talsverður munur er á fjármagnsskipan íslenskra tryggingafélaga og þeirra norrænu. Þau búa almennt yfir minni áhættu í rekstri en þekkist hér á landi auk þess sem eigið fé þeirra er lægra og gjaldþolshlutfall hærra.

Kynningarfundur var haldinn fyrir hluthafa og stjórnendur hittu greinendur og fulltrúa fjölmiðla til að útskýra hugmyndir félagsins, stefnu og sýn. Tillagan var í framhaldi samþykkt á hluthafafundi.

Forsendur fyrir áframhaldandi lækkun hlutfjár eru að samsett hlutfall félagsins síðustu 12 mánuði sé undir 99%, gjaldþolshlutfall félagsins haldist innan skilgreinds áhættuvilja stjórnar sem nú er á bilinu 1,35 til 1,70, lausafjárstaða félagsins verði áfram sterk og að dregið verði úr markaðsáhættu.

Það er trú stjórnar og stjórnenda að þessar breytingar á fjármagnsskipan muni skapa tryggingartökum og ekki síður hluthöfum, öruggara og hefðbundnara tryggingafélag með minni áhættu í eignasafni sínu. VÍS stefnir með þessu að því að aðgreina sig frá hinum íslensku tryggingafélögum sem áhættuminni fjárfestingarkostur.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

VÍS verði stafrænt þjónustufyrirtæki

Um vorið átti framkvæmdastjórn vinnufund með stjórn félagsins um framtíðarsýn félagsins og þær stefnumarkandi ákvarðanir sem henni fylgja. Ný framtíðarsýn er að VÍS verði stafrænt þjónustufyrirtæki.

Fyrsta stafræna þjónustuverkefningin var hleypt af stokkunum. Í verkefningunni var ferillinn „viðskiptavinur verður fyrir tjóni“ tekinn til gagn Gerrar endurskoðunar með einföldun og sjálfvirknivæðingu að leiðarljósi. Verkefnið var unnið í spretti af hópi starfsmanna víðs vegar að úr félaginu sem einbeitti sér eingöngu að þessu verkefni í 12 vikur. Að þessum 12 viknum loknum var tilbúin til notkunar stafræn lausn sem sett var í loftið sem gerir það nú að verkum að viðskiptavinir geta tilkynnt öll tjón á netinu. Í desember kom svo út önnur stafræn lausn sem gerir viðskiptavinum kleift að koma í viðskipti á netinu.

Um haustið ákvað félagið svo, í samræmi við nýja framtíðarsýn um að verða stafrænt þjónustufyrirtæki að endurskipuleggja fyrirkomulag þjónustu við viðskiptavini. Í kjölfarið voru þjónustuskrifstofur sameinaðar í sex öflugar þjónustuskrifstofur á Selfossi, Egilsstöðum, Akureyri, Sauðárkróki, Ísafirði og Reykjavík. Breytingunum er ætlað að samræma þjónustuna og laga hana enn betur að þörfum viðskiptavina þannig að hún sé einföld, flækjulaus og skilvirk.

Áhættustýring

Samhæfð og öflug áhættustýring er grunnur að ákvarðanatöku í fjárfestingum og rekstri félagsins. Útreikningur á gjaldþolskröfu er áhættumiðaður og tekur á öllum helstu áhættuþáttum félagsins. Félagið hefur sett sér stefnu um samhæfða áhættustýringu og áhættuvilja sem er samþykkt af stjórn félagsins.

Mikið hefur áunnist á árinu við innleiðingu og uppbyggingu áhættustýringarkerfis félagsins. Nefndarskipulagið hefur verið endurbætt til að virkja vettvanginn sem á að veita ráðgjöf varðandi áhættustjórnunarkerfið og hafa eftirlit með áhættum. Umfang, gæði og tíðni skýrslugjafar hefur verið bætt og áhættuviljanum betur úthlutað með viðmið og mörk á einstökum áhættuþáttum til að auka getu félagsins til að stýra áhættu. Einnig hafa stefnur félagsins um áhættustýringu verið endurskrifaðar, stytta og gerðar hnitmiðaðri þannig að þær þjóni betur starfsemi og markmiðum félagsins.

Árangurstenging hluthafa og stjórnenda

Á aðalfundi félagsins 2018 var nýtt kaupaukakerfi fyrir forstjóra, framkvæmdastjórn og forstöðumann fjárfestinga samþykkt. Kerfið byggir á skilgreindum mælikvörðum fyrir rekstrarárið sem snúa að fjárhagslegum, stefnumiðuðum og persónulegum árangri hvers stjórnanda sem og reglufylgni. Í kaupaukakerfinu lagði stjórn áherslu á að ná fram hvata sem byggði á stefnumótandi áherslum um sjálfbæran tryggingarekstur og tengingu hagsmuna hluthafa og stjórnenda til lengri tíma. Stjórnendur skulu kaupa hlutabréf í VÍS fyrir þann hluta kaupaukans (60%) sem ekki fer á geymslureikning til þriggja ára (40%). Heildar kaupauki árið 2018 var 63,6 milljónir króna með launatengingum gjöldum.

Kaupaukakerfi félagsins uppfyllir kröfur gildandi laga um hlutafélög, laga um váttryggingastarfsemi og reglugerðar um váttryggingastarfsemi og er greiðsla háð skilyrðum laga um hlutafélög nr. 2/1995, laga um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016, reglugerðar nr. 940/2018 og reglum settum samkvæmt þeim.

Tilgangur kaupaukakerfis VÍS skal vera að tengja saman hagsmuni hluthafa og stjórnenda til lengri tíma auk þess að styðja við árangur félagsins bæði gagnvart fjárhagslegum markmiðum og stefnumarkandi markmiðum í rekstri félagsins. Kaupaukakerfið skal taka mið af sjónarmiðum um vernd viðskiptavina félagsins, kröfuhafa og hluthafa og samræmast að öðru leyti góðum viðskiptaháttum í váttryggingaviðskiptum og heilbrigðum og traustum rekstri.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

VÍS í samfélaginu

Samfélagsábyrgð er samofin öllum rekstri félagsins. Mikilvægasta hlutverk félagsins lítur að því að vera til staðar þegar viðskiptavinir þess lenda í tjóni eða verða fyrir áfalli. VÍS er hluti af hópi skráðra fyrirtækja sem skrásetur umhverfisleg og samfélagsleg áhrif af starfsemi félagsins í samræmi við ESG, leiðbeiningar Kauphalla Nasdaq á Norðurlöndunum um birtingu upplýsinga um samfélagsábyrgð. VÍS er aðili að jafnréttissáttmála UN Women, og alþjóðlegum sáttmála Sameinuðu þjóðanna um samfélagsábyrgð, Global Compact. Með þátttöku í Global Compact skuldbindur félagið sig til að stuðla að velferð samfélags- og umhverfis, m.a. með því að styðja og virða verndir alþjóðlegra mannréttinda. Félagið gerir þá kröfu að mannréttindi séu virt í allri starfsemi félagsins. Markmið félagsins er að allir samstarfsaðilar gæti þess að réttindi starfsmanna þeirra séu virt.

Öflugar forvarnir

VÍS leggur ríka áherslu á forvarnir, bæði fyrir fyrirtæki og einstaklinga, með það að markmiði að fækka slysum og tjónum meðal viðskiptavina og í samfélaginu öllu. Forvarnarfulltrúar félagsins vinna náið með fyrirtækjum að því að bæta öryggi á starfsstöðvum þeirra auk þess sem félagið miðlar reglulega tölfræðilegum upplýsingum úr tjóna- og slysafrunni þess til fjölmiðla og viðskiptavina. Árlega er haldin forvarnaráðstefna þar sem öryggismál eru rædd á breiðum grunni.

Eftirsóttur vinnustaður

Stjórnendur leggja áherslu á að VÍS sé eftirsóttur vinnustaður sem hefur á að skipa framúrskarandi starfsfólki sem eru falin störf við hæfi þannig að hæfileikar þess og styrkleikar fái notið sín við áhugaverð og krefjandi verkefni.

Starfsmenn VÍS njóta allra helstu réttinda sem bjóðast á almennum vinnumarkaði. Félagið starfar eftir vinnuverndarstefnu og er tilgangur hennar að tryggja öryggi og góða heilsu starfsmanna. Félagið styður starfsfólk sitt dyggilega við að afla sér menntunar og fræðslu til þess að tryggja að hver og einn hafi þá þekkingu og reynslu sem nauðsynleg er til að ná árangri í starfi sínu ásamt því að stuðla að starfsþróun. Það er markmið VÍS að tryggja jafnrétti þannig að hver og einn starfsmaður sé metinn að verðleikum óháð kyni. Félagið hefur fengið jafnlaunavottun frá Jafnréttisstofu og mælist ekki marktækur launamunur á kynjunum. Með virkri jafnréttisáætlun er stuðlað að því að félagið nýti sér hæfileika og færni allra starfsmanna sinna á sem bestan hátt. Allir starfsmenn undirrita síðasáttmála við ráðningu og staðfesta ætlun sína um að framfylgja honum. Sáttmálinn er leiðarljós hvernig starfsmenn haga samskiptum sínum við viðskiptavini, samstarfsmenn, eftirlitsstofnanir, hluthafa, samkeppnisaðila sem og eftir atvikum samfélagið allt.

Áhrif á umhverfið

VÍS leggur áherslu á að halda neikvæðum umhverfisáhrifum af starfsemi félagsins í lágmarki og stuðla að því að umhverfissjónarmið verði höfð að leiðarljósi í tengslum við alla starfsmenn og þjónustuaðila sem starfa fyrir félagið.

Beinn útblástur gróðurhúsalofttegunda frá rekstri félagsins fyrir árið 2018 var 58 tonn koltvísýrings ígildi og hækkar um tæp 20% á milli ára. Útblástur vegna samgangna starfsfólks var nú reiknaður í fyrsta skipti og taldi um 120 tonn koltvísýrings ígildi. Útblástur var 28 kíló fyrir hverja milljón krónur í hagnað.

Orkunotkun á hvern starfsmann VÍS lækkaði um rúm 5% á milli ára. Heildarorkunotkun var 2,8 GWst. Um 57% af þeirri notkun var vegna hitunar höfuðstöðva félagsins í Reykjavík. Orkunotkun var 14 kílóvattstundir fyrir hverja milljón krónur í hagnað.

Til viðbótar er allt sorp hjá VÍS flokkað auk þess sem förgun úrgangs í kjölfar tjóna skal vera á sem umhverfisvænstan máta með það fyrir augum að minnka kolefnisfótspor félagsins. Þá er stefnt að því að minnka notkun pappír í starfseminni með aukinni sjálfvirkni og sjálfsafgreiðslu.

Nánara yfirlit yfir ófjárhagslegar upplýsingar um rekstur VÍS, sem tekur til umhverfis, samfélags og stjórnarháttar er að finna í ársskýrslu.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að samstæðureikningur Vátryggingafélags Íslands hf. gefi glögga mynd af rekstrarafkomu samstæðunnar á árinu 2018, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar þann 31. desember 2018. Jafnframt er það álit okkar að samstæðureikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögg yfirlit um þróun og árangur í rekstri samstæðunnar, stöðu hennar í árslok og lýsi helstu áhættuþáttum sem samstæðan býr við.

Stjórn og forstjóri Vátryggingafélags Íslands hf. hafa í dag farið yfir samstæðureikning félagsins fyrir árið 2018 og staðfesta hann með undirritun sinni. Stjórn og forstjóri leggja til við aðalfund félagsins að samþykka ársreikninginn.

Reykjavík, 27. febrúar 2019

Í stjórn

Valdimar Svavarsson
stjórnarformaður

Vilhjálmur Egilsson
varaformaður

Gestur Breiðfjörð Gestsson

Marta Guðrún Blöndal

Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir

Forstjóri

Helgi Bjarnason

Aritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Vátryggingafélags Íslands hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Vátryggingafélags Íslands hf. fyrir árið 2018. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar og yfirlýsingu stjórnar og forstjóra, rekstrarreikning og yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, eiginfjárfirlit yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2018, efnahag hennar 31. desember 2018 og breytingu á handbæru fé á árinu 2018, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu, og að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í samstæðuársreikningnum.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrd í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda. Við erum óháð samstæðunni samkvæmt ákvæðum síðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar. Við uppfylfum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði síðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði sem að okkar faglega mati höfðu mesta þýðingu í endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar árið 2018. Sem hluti af endurskoðun okkar á samstæðuársreikningnum voru þessi lykilatriði skoðuð sérstaklega. Við látum ekki í ljós sérstakt álit varðandi þessi lykilatriði, einungis er látið í ljós álit á samstæðuársreikningnum í heild.

Lykilatriði endurskoðunarinnar	Endurskoðunaraðgerðir og niðurstöður
<p>Mat á tjónaskuld, þar með talið forsendur og útreikningar sem hún er byggð á: Sjá nánar skýringu nr. 24 "Vátryggingaskuld".</p> <p>Tjónaskuld er sú fjárhagslega skuldbinding sem hvílir á samstæðunni vegna úppgerðra, orðinna en ótilkynntra tjóna í lok árs 2018. Í heild sinni nemur tjónaskuldin kr. 17.626.776 þús. í lok árs 2018 sem er 55% af heildarskuldum samstæðunnar.</p> <p>Tjónaskuld er verulegur liður í reikningsskilum samstæðunnar og vegna flækjustígs og umfangs matskenndra þátta við útreikning á tjónaskuld er þessi liður lykilatriði í endurskoðun okkar. Mat á tjónaskuld er háð faglegu mati og ákvarðað sem besta mat samkvæmt ákvæðum XIV. kafla laga nr. 100/2016 um vátryggingastarfsemi. Tjónaskuld er samtala besta mats á opnum og ótilkynntum tjónaskuldbindingum í lok árs.</p> <p>Helsti matskenndi liðurinn í tjónaskuld samstæðunnar eru ótilkynnt en orðin tjón í lok árs. Erfitt getur verið að meta slík tjón en matið byggir á tryggingastærðfræðilegu mati í samræmi við aðferðir Solvency II.</p> <p>Annar matskenndur liður í tjónaskuld samstæðunnar er mat á tjónum sem hafa langan uppgjörstíma þar sem upphaflegt mat getur verið frábrugðið endanlegu uppgjöri á tjónum.</p> <p>Mat á tjónaskuld er háð gæðum undirliggjandi gagna. Þar á meðal flóknu mati um framtíðarþróun atburða og smávægileg breyting á forsendum getur breytt fjárhæð tjónaskuldar verulega.</p>	<p>Tryggingastærðfræðingar PwC aðstoðuðu okkur við endurskoðun tjónaskuldarinnar og þá sérstaklega vegna útreiknings á besta mati ótilkynntra opinna tjóna.</p> <p>Endurskoðun á mati tjónaskuldbindingar fólst m.a. í eftirfarandi þáttum:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ferill við útreikning tjónaskuldar var yfirfarinn.• Eftirlitsaðgerðir vegna yfirferðar á opnum tjónum með langan uppgjörstíma prófaðar.• Gagnaendurskoðun og úrtaksprófanir á hæstu og elstu opnum tjónum í lok árs.• Forsendur stjórnenda við mat á tjónaskuld þar með talið með tilliti til sögulegra gagna um endanleg uppgjör tjóna niður á tjónaflokka voru yfirfarnar• Afstemmingar milli kerfa sem útreikningur tjónaskuldarinnar byggir á voru yfirfarnar.• Framkvæmdur var sjálfstæður tryggingafræðilegur endurreikningur á tjónaskuldinni.• Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar og prófaðar m.t.t. ákvæða laga og reikningsskilareglna.

Áritun óháðs endurskoðanda

Lykilatriði endurskoðunarinnar	Endurskoðunaraðgerðir og niðurstöður
<p>Mat óskráðra verðbréfa.</p> <p>Sjá nánar skýringu nr. 26 "Fjármálagerningar".</p> <p>Fjáreignir á gangvirkni í gegnum rekstur eru stærsta eign samstæðunnar að fjárhæð kr. 30.412.653 þús. eða sem nemur 65% af heildareignum í lok árs 2018.</p> <p>Verulegur hluti eða um 75% af fjáreignum í gegnum rekstur er skráður á markaði og markaðsverð þeirra því fyrirliggjandi á reikningsskiladegi.</p> <p>Sá hluti fjáreigna í gegnum rekstur sem þarfnadist sérstakrar áherslu við endurskoðun okkar eru óskráð verðbréf þar sem mat þeirra byggir á matsaðferðum og er háð óvissu. Vegna óvissu og stærðar er þessi liður lykilatriði í endurskoðun okkar.</p> <p>Matsaðferðir óskráðra verðbréfa geta verið nýleg viðskipti ótengdra aðila, tilvísun í gangvirkni sambærilegra fjáreigna, núvirt sjóðstreymi, verðmyndunarlíkón eða aðrar verðmatsaðferðir sem gefa til kynna áreiðanlegt mat á öðrum viðskiptum á markaði. Þetta eru þau verðbréf sem eru skilgreind í stig 2 og 3 samkvæmt stigkerfi gangvirkis IFRS 13.</p> <p>Verðmæti þessara verðbréfa nemur kr. 7.524.384 þús. eða sem nemur 16 % af heildareignum í lok árs 2018.</p>	<p>Verðmatssérfræðingar PwC aðstoðuðu okkur við endurskoðun óskráðra verðbréfa.</p> <p>Endurskoðun á mati óskráðra verðbréfa fólst m.a. í eftirfarandi þáttum:</p> <ul style="list-style-type: none">• Við yfirforum aðferðafræði og forsendur við mat og bárum saman við algeng viðmið fyrir sambærilegar eignir.• Við tókum úrtak úr verðbréfum og framkvæmdum sjálfstæðan útreikning á verðmati bréfanna.• Þau gögn sem útreikningar og forsendur voru byggð á í mismunandi verðmatsaðferðum voru yfirfarin og metin.• Í þeim tilvikum þar sem verðmat byggðist á nýlegum viðskiptum þá voru þau viðskipti sannreynd.• Flokkun verðbréfa í stigkerfi gangvirkis var yfirfarin.• Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar og prófaðar m.t.t. ákvæða laga og reikningsskilareglna.

Aðar upplýsingar í ársskýrslu

Stjórn og forstjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru ársskýrsla að undanskildum samstæðuársreikningi og áritun okkar á hann. Ársskýrsla liggur ekki fyrir við áritun okkar á samstæðuársreikninginn en við búumst við að fá hana afhenta til yfirferðar áður en hún verður gefin út.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga og við staðfestum þær ekki á neinn hátt. Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar ber okkur að lesa aðrar upplýsingar í ársskýrslu þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða aðra þekkingu sem við höfum aflað okkur við endurskoðunina eða virðast verulega rangar. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því.

Ábyrgð stjórnar og forstjóra á samstæðuársreikningnum

Stjórn og forstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu. Stjórn og forstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins ber stjórnendum samstæðunnar að meta hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning samstæðunnar á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa samstæðuna upp eða hætta rekstri hennar, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi samstæðunnar. Stjórnendum samstæðunnar ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviks emi eða mistaka og gefa út áritun með álitum okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallarþættir eru á samstæðuársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna svikssemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álitum okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhættan af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirliti sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi samstæðunnar eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi hennar. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í samstæðuársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að samstæðan verði ekki lengur rekstrarhæf.

Metum framsetningu, gerð og innihald samstæðuársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Öflum nægjanlegra endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga félaga og eininga innan samstæðunnar og gefum út álit á samstæðuársreikningnum. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ábyrgð á álitum okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óháðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óháði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Reykjavík, 27. febrúar 2019.

PricewaterhouseCoopers ehf.

Kristinn Kristinsson
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu ársins 2018

	Skýr.	2018	2017
Iðgjöld ársins		22.708.687	20.527.603
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum		(795.161)	(687.381)
Eigin iðgjöld	6	<u>21.913.527</u>	<u>19.840.222</u>
Vaxtatekjur		1.025.860	691.553
Gengismunur gjaldmiðla		232.184	(46.322)
Gangvirðisbreytingar fjáreigna		1.334.613	377.091
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélags		234.040	327.443
Fjárfestingatekjur	7	<u>2.826.697</u>	<u>1.349.766</u>
Aðrar tekjur		118.970	137.571
Heildartekjur		<u>24.859.194</u>	<u>21.327.559</u>
Tjón ársins		(17.414.774)	(13.996.121)
Hluti endurtryggjenda í tjónum		596.303	(558.976)
Eigin tjón	8	<u>(16.818.471)</u>	<u>(14.555.096)</u>
Breyting á áhættuálagi	24	62.092	196.313
Rekstrarkostnaður	9	(5.456.294)	(4.948.472)
Vaxtagjöld		(232.343)	(187.088)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	10	<u>(38.746)</u>	<u>(94.870)</u>
Heildargjöld		<u>(22.483.763)</u>	<u>(19.589.213)</u>
Hagnaður fyrir tekjuskatta		2.375.431	1.738.346
Tekjuskattar	11	<u>(314.569)</u>	<u>(412.527)</u>
Hagnaður ársins		<u>2.060.862</u>	<u>1.325.819</u>
Yfirlit um heildarafkomu			
Líðir sem eru eða munu verða endurflokkaðir í rekstrarreikning			
Gangvirðisbreyting á fjáreignum til sölu		0	354.284
Tekjuskattur		0	(70.857)
Önnur heildarafkoma ársins, að teknu tilliti til skatta		0	283.427
Heildarhagnaður ársins		<u>2.060.862</u>	<u>1.609.246</u>
Hagnaður á hlut:			
Hagnaður á hlut og þynntur hagnaður á hlut	12	1,03	0,60

Skýringar á blaðsíðum 15-41 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Efnahagsreikningur 31. desember 2018

	Skýr.	2018	2017
Eignir			
Rekstrarfjármunir	13	770.311	326.423
Viðskiptavild og aðrar óefnislegar eignir	14	1.025.155	758.098
Skatteign	11	0	91.311
Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum	15	0	2.642.231
Fjáreignir á gangvirði gegnum rekstur	15	30.412.653	24.684.818
Fjáreignir haldið til sölu	15	0	4.759.952
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur	15	2.607.908	2.379.069
Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	16	1.332.585	1.330.365
Viðskiptakröfur	17	6.932.071	6.178.620
Endurtryggingaeignir	18	806.583	421.977
Aðrar kröfur	19	1.999.972	1.737.267
Handbært fé	20	1.263.108	1.094.394
Eignir samtals		<u>47.150.346</u>	<u>46.404.524</u>
Eigið fé			
Hlutafé		1.910.042	2.206.874
Lögbundinn varasjóður		625.620	625.620
Bundið eigið fé		1.834.834	1.822.896
Óráðstafað eigið fé		10.539.857	12.111.064
Eigið fé samtals	21	<u>14.910.354</u>	<u>16.766.454</u>
Skuldir			
Víkjandi skuldabréf	23	2.714.464	2.623.981
Tekjuskattsskuldbinding	11	81.386	0
Vátryggingaskuld	24	26.246.424	24.405.660
Líftryggingaskuld með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	16	1.332.585	1.330.365
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	25	1.865.134	1.278.064
Skuldir samtals		<u>32.239.992</u>	<u>29.638.069</u>
Eigið fé og skuldir samtals		<u>47.150.346</u>	<u>46.404.524</u>

Skýringar á bladsíðum 15-41 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Eiginfjáryfirlit árið 2018

	Hlutfé	Lögbundinn varasjóður	Bundið eigið fé	Óráðstafað eigið fé	Samtals
Eigið fé 1.1.2017	2.223.498	625.620	1.093.461	12.428.163	16.370.742
Greiddur arður 0,46 kr. á hlut				(1.022.809)	(1.022.809)
Keyptir eigin hlutir	(16.624)			(174.101)	(190.725)
Heildarhagnaður ársins			283.427	1.325.819	1.609.246
Bundið eigið fé vegna verðbréfa			118.565	(118.565)	0
Bundið eigið fé vegna hlutdeildarfélags			327.443	(327.443)	0
Eigið fé 31.12.2017	2.206.874	625.620	1.822.896	12.111.064	16.766.454
Greiddur arður 0,60 kr. á hlut				(1.321.585)	(1.321.585)
Keyptir eigin hlutir	(46.832)			(465.118)	(511.950)
Hlutfjárhlækkun	(250.000)			(1.550.000)	(1.800.000)
Heildarhagnaður ársins			(283.427)	2.060.862	1.777.435
Bundið eigið fé vegna verðbréfa			213.615	(213.615)	0
Bundið eigið fé vegna dótturfélags			81.750	(81.750)	0
Eigið fé 31.12.2018	1.910.042	625.620	1.834.834	10.539.857	14.910.354

Skýringar á blaðsíðum 15-41 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Sjóðstreymisyfirlit ársins 2018

	Skýr.	2018	2017
Rekstrarhreyfingar			
Hagnaður ársins		2.060.862	1.325.819
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé:			
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld		(1.025.701)	(379.610)
Gangvirðisbreyting fjáreigna		(1.334.613)	(377.091)
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélags		(234.040)	(327.443)
Sölutap (-hagnaður) rekstrarfjármuna		0	2.253
Aðrar skuldbindingar		0	332
Afskriftir		234.308	168.545
Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum:			
Skatteign, lækkun		141.455	530.898
Fjáreignir, lækkun		998.964	3.810.772
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur, (hækkun)		(228.839)	(2.337.608)
Viðskiptakröfur, (hækkun)		(848.470)	(525.818)
Endurtryggingaeignir, (hækkun) lækkun		(384.607)	1.476.006
Aðrar eignir, (hækkun) lækkun		(262.705)	5.622
Vátryggingaskuld, hækkun (lækkun)		1.840.765	(530.413)
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir, hækkun		713.331	158.550
Handbært fé frá rekstri án vaxta og skatta		1.670.709	3.000.813
Innborgaðar vaxtatekjur		1.043.333	821.162
Innborgaður arður		170.461	199.673
Greidd fjármagnsgjöld		(141.861)	(136.799)
Greiddir tekjuskattar		0	(42.728)
Handbært fé frá rekstri		2.742.643	3.842.121
Fjárfestingahreyfingar			
Keypt hlutdeildarfélög		160.610	(2.314.788)
Keyptir rekstrarfjármunir	13	(574.535)	(230.232)
Seldir rekstrarfjármunir		0	8.000
Keyptur hugbúnaður	14	(370.718)	(38.708)
		(784.643)	(2.575.728)
Fjármögnunarhreyfingar			
Keyptir eigin hlutir		(511.950)	(190.724)
Greiddur arður		(1.321.585)	(1.022.809)
		(1.833.535)	(1.213.533)
Hækkun (lækkun) handbærs fjár		124.465	52.860
Handbært fé í upphafi árs		1.094.394	1.063.335
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé		44.250	(21.801)
Handbært fé í lok árs		1.263.108	1.094.394

Skýringar á blaðsíðum 15-41 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Skýringar

1. Starfsemi

Vátryggingafélag Íslands hf., hér eftir nefnt félagið, samstæðan eða VÍS, er hlutafélag og starfar á grundvelli laga nr. 100/2016 um vátryggingastarfsemi og laga nr. 2/1995 um hlutafélög. Höfuðstöðvar félagsins eru í Ármúla 3, Reykjavík.

Samstæðuársreikningur Vátryggingafélags Íslands hf. hefur að geyma ársreikning félagsins og dótturfélags þess, Líftryggingafélags Íslands hf. (Lífís). Samstæðan starfar á sviði skaðatrygginga, líftrygginga og fjármála. Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi samstæðunnar á grundvelli laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

2. Grundvöllur reikningskila

Samstæðuársreikningurinn er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Ársreikningurinn er jafnframt í samræmi við lög um ársreikninga. Ársreikningurinn var samþykktur og leyfður til birtingar á stjórnarfundum þann 27. febrúar 2019. Samantekt á helstu reikningskilaáferðum samstæðunnar er að finna í skýringu 31.

3. Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Samstæðuársreikningurinn er gerður og birtur í íslenskum krónum, sem er starfrækslugjaldmiðill félagsins. Fjárhæðir eru birtar í þúsundum króna nema annað sé tekið fram.

4. Reikningshaldslegt mat

Við gerð ársreiknings þurfa stjórnendur, í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti.

Reglulega er farið yfir mat og forsendur. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á reikningskil samstæðunnar:

- vátryggingaskuld sjá skýringu nr. 24
- fjáreignir sjá skýringar nr. 15 og 26.2
- óefnislegar eignir sjá skýringu nr.14
- virðisrýrnun viðskiptakrafna sjá skýringu nr 10

5. Starfsþáttgreining

Samstæðunni er skipt í þrjá rekstrarstarfsþætti: Skaðatryggingarekstur, líftryggingarekstur og fjármálarekstur samkvæmt skipulagi og innri upplýsingagjöf samstæðunnar.

Afkoma starfsþáttanna fyrir árið 2018 var eftirfarandi:

	Skaðatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Iðgjöld ársins	21.378.389	1.330.298	0	22.708.687
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldtekjum	(543.867)	(251.293)	0	(795.161)
Fjárfestingatekjur	1.105.056	39.922	1.681.719	2.826.697
Aðrar tekjur	118.970	0	0	118.970
Heildartekjur	22.058.547	1.118.927	1.681.719	24.859.194
Tjón ársins	(16.954.575)	(460.199)	0	(17.414.774)
Hluti endurtryggjenda í tjónum	454.370	141.933	0	596.303
Breyting á áhættuálagi	61.208	884	0	62.092
Rekstrarkostnaður	(4.451.271)	(350.674)	(654.349)	(5.456.294)
Vaxtagjöld	0	0	(232.343)	(232.343)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	0	0	(38.746)	(38.746)
Rekstrarafkoma starfsþátta	1.168.279	450.871	756.281	2.375.431
Tekjuskattar				(314.569)
Hagnaður ársins				2.060.862

Afskriftir meðal starfsþáttarins skaðatrygginga eru 176 milljónir króna og fjármálarekstrar 2 milljónir króna. Fjárfestingar meðal starfsþáttarins skaðatrygginga eru 939 milljónir króna og meðal starfsþáttarins fjármálarekstrar 6 milljónir króna.

5. Starfsþáttgreining (frh.)

Afkoma starfsþáttanna fyrir árið 2017 var eftirfarandi:

	Skadatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Iðgjöld ársins	19.331.406	1.196.197	0	20.527.603
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldtekjum	(488.655)	(198.726)	0	(687.381)
Fjárfestingatekjur	964.742	33.395	351.628	1.349.766
Aðrar tekjur	137.571	0	0	137.571
Heildartekjur	19.945.064	1.030.867	351.628	21.327.558
Tjón ársins	(13.526.049)	(470.071)	0	(13.996.121)
Hluti endurtryggjenda í tjónum	(697.336)	138.360	0	(558.976)
Breyting á áhættuálagi	202.952	(6.639)	0	196.313
Rekstrarkostnaður	(3.983.417)	(343.407)	(621.648)	(4.948.472)
Vaxtagjöld	0	0	(187.088)	(187.088)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna bakfærð	0	0	(94.870)	(94.870)
Rekstrarafkoma starfsþátta	1.941.214	349.110	(551.977)	1.738.346
Tekjuskattar				(412.527)
Hagnaður ársins				1.325.819

Afskriftir meðal starfsþáttarinnar skadatrygginga eru 110 milljónir króna og fjármálarekstrar 2 milljónir króna. Fjárfestingar meðal starfsþáttarinnar skadatrygginga eru 269 milljónir króna.

Skaða- og líftryggingarekstur mynda váttryggingarekstur sem greinist þannig á árinu 2018:

	Eigna- tryggingar	Sjó- og farm- tryggingar	Lögboðnar ökutækja- tryggingar	Aðrar ökutækja- tryggingar	Almennar ábyrgða- tryggingar	Slysa og sjúkra- tryggingar
Iðgjöld ársins	4.630.043	593.537	7.906.438	3.447.474	1.276.223	2.352.018
Tjón ársins	(4.330.616)	(227.611)	(6.522.608)	(2.460.604)	(581.864)	(1.786.503)
Breyting á áhættuálagi	(17.906)	13.903	12.918	7.777	13.877	11.410
Rekstrarkostnaður	(1.074.638)	(128.529)	(1.557.358)	(662.234)	(313.826)	(529.985)
Til endurtryggjenda	200.181	(80.214)	(36.324)	(2.471)	(127.404)	(42.016)
Fjárfestingatekjur	145.078	16.783	512.410	79.850	129.928	197.298
Aðrar tekjur	50.799	2.547	57.191	4.054	1.514	2.865
Hagnaður	(397.059)	190.416	372.667	413.846	398.449	205.086
		Líftryggingar	Heilsutryggingar	Frumtryggingar alls	Erlendar endurtryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins		664.668	665.630	21.536.031	1.172.656	22.708.687
Tjón ársins		(206.571)	(253.628)	(16.370.005)	(1.044.769)	(17.414.774)
Breyting á áhættuálagi		(3.502)	4.387	42.864	19.229	62.093
Rekstrarkostnaður		(187.032)	(163.642)	(4.617.244)	(184.701)	(4.801.945)
Til endurtryggjenda		(32.737)	(76.623)	(197.608)	(1.249)	(198.857)
Fjárfestingatekjur		19.047	20.875	1.121.269	23.709	1.144.978
Aðrar tekjur		0	0	118.970	0	118.970
Hagnaður		253.873	196.999	1.634.277	(15.126)	1.619.152

Skaða- og líftryggingarekstur mynda váttryggingarekstur sem greinist þannig á árinu 2017:

	Eigna- tryggingar	Sjó- og farm- tryggingar	Lögboðnar ökutækja- tryggingar	Aðrar ökutækja- tryggingar	Almennar ábyrgða- tryggingar	Slysa og sjúkra- tryggingar
Iðgjöld ársins	4.394.773	573.898	6.914.743	3.094.930	1.147.186	2.283.028
Tjón ársins	(2.767.158)	(363.398)	(5.536.051)	(2.251.412)	(124.376)	(1.796.832)
Breyting á áhættuálagi	25.515	8.016	59.945	8.372	42.161	32.180
Rekstrarkostnaður	(969.991)	(122.813)	(1.376.990)	(587.017)	(263.475)	(477.977)
Til endurtryggjenda	(252.509)	(79.565)	(39.019)	(2.657)	(762.941)	(47.703)
Fjárfestingatekjur	124.307	14.996	457.323	68.721	113.218	174.724
Aðrar tekjur	74.736	3.933	45.871	6.130	2.144	4.757
Hagnaður (tap)	629.673	35.067	525.822	337.067	153.918	172.176

Skýringar

5. Starfsþáttagreining (frh.)

	Líftryggingar	Heilsuþryggingar	Frumtryggingar alls	Erlendar endurtryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	610.919	585.278	19.604.755	922.848	20.527.603
Tjón ársins	(145.146)	(324.925)	(13.309.299)	(686.822)	(13.996.121)
Breyting á áhættuálagi	(3.645)	(2.993)	169.550	26.763	196.313
Rekstrarkostnaður	(184.004)	(159.403)	(4.141.670)	(185.154)	(4.326.824)
Til endurtryggjenda	(28.951)	(31.415)	(1.244.760)	(1.597)	(1.246.357)
Fjárfestingatekjur	15.820	17.575	986.684	11.453	998.137
Aðrar tekjur	0	0	137.571	0	137.571
Hagnaður	264.993	84.116	2.202.832	87.490	2.290.323

6. Eigin iðgjöld

	2018	2017
Bókfærð iðgjöld	23.228.687	21.311.858
Hluti endurtryggjenda	(820.264)	(695.960)
Breyting á iðgjaldaskuld	(519.999)	(784.255)
Breyting á hluta endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	25.103	8.579
Eigin iðgjöld.....	21.913.527	19.840.222

7. Fjárfestingatekjur

	2018	2017
Vaxtatekjur af bankareikningum	68.327	50.697
Vaxtatekjur af veðskuldabréfum	215.058	78.534
Vaxtatekjur af fjáreignum haldið til sölu	354.281	0
Vaxtatekjur af fjáreignum haldið til gjalddaga	0	185.349
Aðrar vaxtatekjur	388.194	376.974
Fjármunatekjur.....	1.025.860	691.553
Gengismunur gjaldmiðla	232.184	(46.322)
Gangvirðisbreytingar hlutabréfa	483.924	(495.204)
Gangvirðisbreytingar annarra fjáreigna	850.689	872.295
Gangvirðisbreytingar fjáreigna	1.334.613	377.091

Með gangvirðisbreytingu fjáreigna er talinn 170 (2017: 200) milljóna króna arður af hlutabréfaeign.

Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélagas	234.040	327.443
---	---------	---------

8. Eigin tjón

	2018	2017
Bókfærð tjón	16.031.917	15.114.475
Hluti endurtryggjenda	(233.259)	(917.540)
Breyting á tjónaskuld	1.382.857	(1.118.354)
Breyting á hluta endurtryggjenda í tjónaskuld	(363.044)	1.476.516
Eigin tjón.....	16.818.471	14.555.096

9. Rekstrarkostnaður

	2018	2017
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	2.214.488	2.136.908
Laun og launatengd gjöld	3.007.498	2.643.019
Afskriftir	234.308	168.545
Rekstrarkostnaður.....	5.456.294	4.948.472

Þóknun endurskoðenda fyrir endurskoðun ársreiknings var 22,6 milljónir króna (2017: 29,8 milljónir króna) og þóknun fyrir könnun árs hlutareiknings og aðra þjónustu var 3,8 milljónir króna (2017: 4,3 milljónir króna). Með í fjárhæðunum er talinn 24% virðisaukaskattur.

Laun og launatengd gjöld greinast þannig:

Laun	2.353.222	2.122.463
Lífeyrisðgjöld	303.590	226.281
Fjársýsluskattur	144.598	121.463
Önnur launatengd gjöld	206.087	172.812
Laun og launatengd gjöld	3.007.498	2.643.019
Meðalfjöldi stöðugilda	212	203

Laun, hlunnindi og mótframlag félagsins í lífeyrissjóð forstjóra, stjórnar og lykilstjórnenda:

	2018		2017	
	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð
Valdimar Svavarsson, stjórnarformaður *	6.970	755	4.215	397
Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir, stjórnarm. og fyrrv.stjórnarf. VÍS *	9.441	1.000	8.013	757
Gestur B. Gestsson, stjórnarm. VÍS og fyrrv.stjórnarform. Lífis *	6.144	656	6.440	611
Helga Hlín Hákonardóttir, fyrrv.stjórnarmaður *	8.694	939	5.818	542
Vilhjálmur Egilsson, stjórnarmaður VÍS	410	47	0	0
Marta Guðrún Bjöndal, stjórnarmaður VÍS	410	47	0	0
Margrét V. Bjarnadóttir, stjórnarmaður Lífis*	2.887	310	3.480	323
Ingunn Svala Leifsdóttir, stjórnarmaður Lífis*	2.778	299	1.925	186
Sandra Hlíf Ocares, fyrrv. varamaður í stjórn VÍS*	1.140	131	2.019	195
Andri Gunnarsson, fyrrv. varamaður í stjórn VÍS	109	11	1.100	97
Áslaug Rós Guðmundsdóttir, formaður endursk.nefndar VÍS	2.469	163	1.883	182
Fyrirverandi (5) stjórnar og nefndarmenn VÍS	0	0	7.222	614
Engilbert Hafsteinsson, nefndarm. í tilnefninganefnd	570	66	0	0
Gunnar Egill Egilsson, nefndarm. í tilnefninganefnd	570	66	0	0
Jón Sigurðsson, fyrrv. stjórnarmaður VÍS*	3.755	404	0	0
Ólöf Hildur Pálsdóttir, fyrrv. stjórnarmaður VÍS*	1.535	169	0	0
Sveinn Friðrik Sveinsson, varam. í stjórn VÍS*	1.345	147	0	0
Árni Björn Kristjánsson, varam. í stjórn Lífis*	100	10	0	0
Helgi Bjarnason, forstjóri VÍS***	52.471	8.738	35.494	5.441
Jakob Ó. Sigurðsson, fyrirverandi forstjóri VÍS og Lífis	0	0	24.202	3.518
Fyrirverandi framkvæmdastjórar og forstöðumaður fjárfestinga	70.073	10.592	133.237	17.073
Framkvæmdastjórn og forstöðumaður fjárfestinga (6) árið 2018**	160.447	26.284	76.051	11.136
	332.318	50.834	311.099	41.072

Hluthafar félagsins hafa samþykkt hvatakerfi fyrir æðstu stjórnendur félagsins (forstjóra, fjóra framkvæmdastjóra, mannauðsstjóra og forstöðumanns fjárfestinga). Ávinningur af hvatakerfinu má ekki nema meira en 25% af árslaunum viðkomandi starfsmanns og er hann skilyrtur við tiltekin markmið í rekstri félagsins, svo sem um fjárhagslegan ávinning, ánægju starfsmanna og viðskiptavina. Í árslok námu ógreiddar greiðslur vegna þessa hvatakerfis 63,6 milljónum króna.

* Greiðslur fyrir nefndarstörf í endurskoðunar-, áhættu- tilnefningar- og starfskjaranefnd eru innifaldar. Stjórn og stjórnendur njóta engra annarra kjara en launa og þóknana.

** Guðný Helga Herbertsdóttir, Hafdís Hansdóttir, Ólafur Lúther Einarsson og Valgeir M. Baldursson framkvæmdastjórar. Anna Rós Ívarsdóttir mannauðsstjóri og Arnór Gunnarsson forstöðumaður fjárfestinga.

*** Helgi Bjarnason hóf störf 1. júlí 2017

Skýringar

9. Rekstrarkostnaður (frh.)

Eignarhlutir stjórnarmanna í félaginu voru í lok ársins þannig: Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir 141.650.000 hlutir, Gestur Breiðfjörð Gestsson 40.013.899 hlutir. Helgi Bjarnason átti 842.533 hluti og 4 framkvæmdastjórar, mannaúðsstjóri og forstöðumaður fjárfestinga áttu samtals 1.385.504 hluti. Félag tengt einum stjórnarmanni er með framvirkan samning um kaup á 90.000.000 hlutum með gjalddaga 11. desember 2019.

Með eignarhlutum stjórnar og stjórnenda teljast eignarhlutir maka og ófjárráða barna, auk eignarhluta sem eru í eigu félaga sem þeir og makar eiga meirihluta í.

10. Virðisrýrnun viðskiptakrafna

	2018	2017
Afskrifaðar tapaðar viðskiptakröfur	15.746	72.870
Niðurfærsla viðskiptakrafna, breyting	23.000	22.000
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	38.746	94.870

11. Tekjuskattar

11.1 Reiknaðir tekjuskattar

Tekjuskattar eru reiknaðir og færðir í ársreikninginn.

Virkt skatthlutfall:

	2018		2017	
	Fjárhæð	%	Fjárhæð	%
Hagnaður fyrir tekjuskatta	2.375.431		1.738.346	
Tekjuskattur samkvæmt gildandi skatthlutfalli	475.086	20,0%	347.669	20,0%
Sérstakur fjársýsluskattur	0	0,0%	9.469	0,5%
Gangvirðisbreytingar fjáreigna	(63.696)	-2,7%	99.041	5,7%
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélags	(46.808)	-2,0%	(65.489)	-3,8%
Hlutdeild í afkomu óskattskyldra félaga	(12.346)	-0,5%	(10.582)	-0,6%
Aðrar breytingar	(37.666)	-1,6%	32.418	1,9%
Tekjuskattar samkvæmt rekstrarreikningi	314.569	13,2%	412.527	23,7%

11.2 Frestaðir skattar

Skatteign (tekjuskattsskuldbinding) greinist þannig:

	2018	2017
Skatteign í byrjun árs	91.311	618.535
Tekjuskattar í rekstrarreikningi	(314.569)	(412.527)
Tekjuskattur í yfirliti um heildarafkomu	70.857	(70.857)
Áhrif samsköttunar fyrra árs	0	(42.728)
Skattar til greiðslu vegna ársins	74.596	9.469
Aðrir liðir	(3.580)	(10.581)
(Skattaskuld) skatteign í árslok	(81.386)	91.311
Helstu liðir skatteignar (tekjuskattsskuldbindingar) greinast þannig:	2018	2017
Rekstrarfjármunir og hugbúnaður	19.769	109.162
Viðskiptasambönd	(33.808)	(45.077)
Fjáreignir	(39.477)	(35.469)
Aðrir liðir	(27.870)	48.702
Yfirfæranlegt skattalegt tap	0	13.993
(Skattaskuld) skatteign í árslok	(81.386)	91.311

Skýringar

12. Hagnaður á hlut

Hagnaður á hvern hlut útstandandi hlutafjár er reiknaður miðað við eftirfarandi forsendur:

	2018	2017
Hagnaður ársins til hluthafa í móðurfélaginu	2.060.862	1.325.819
Vegið meðaltal útstandandi hluta	2.001.593	2.218.365
Hagnaður á útstandandi hlut	1,03	0,60

Þynntur hagnaður á hlut er sá sami og hagnaður á hlut þar sem ekki hafa verið gerðir neinir kaupréttasamningar né gefin út breytanleg skuldabréf.

13. Rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Tölvubúnaður, innréttingar og bifreiðar	Samtals
Kostnaðarverð			
Heildarverð 1.1. 2017	71.669	446.281	517.950
Eignfært á árinu	0	230.232	230.232
Selt og aflagt á árinu	0	(8.000)	(8.000)
Heildarverð 1.1. 2018	71.669	668.513	740.183
Eignfært á árinu	5.663	568.873	574.535
Selt og aflagt á árinu	0	0	0
Heildarverð 31.12. 2018	77.331	1.237.386	1.314.718
Afskriftir			
Afskrifað 1.1. 2017	45.419	288.125	333.544
Afskrift ársins	1.701	76.261	77.962
Afskrift færð út	0	2.253	2.253
Afskrifað 1.1. 2018	47.120	366.639	413.759
Afskrift ársins	1.715	128.932	130.648
Afskrifað 31.12. 2018	48.835	495.571	544.407
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun 2017	26.250	158.156	184.406
Bókfært verð í ársbyrjun 2018	24.549	301.874	326.423
Bókfært verð í árslok 2018	28.496	741.815	770.311
Afskriftahlutföll	3%	10-33%	

Fasteignamat fasteigna í árslok 2018 nam 63 milljónum króna. Vátryggingaverðmæti fasteigna nam 199 milljónum króna. Vátryggingaverðmæti rekstrarfjármuna nam 436 milljónum króna.

14. Óefnislegar eignir

	Viðskiptavild	Viðskipta-sambönd	Hugbúnaður	Samtals
Kostnaðarverð				
Heildarverð 1.1. 2017	474.599	563.467	1.576.839	2.614.906
Eignfært á árinu	0	0	38.708	38.708
Heildarverð 1.1. 2018	474.599	563.467	1.615.547	2.653.614
Eignfært á árinu	0	0	370.718	370.718
Heildarverð 31.12. 2018	474.599	563.467	1.986.265	3.024.332
Afskriftir				
Afskrifað 1.1. 2017	0	281.735	1.523.199	1.804.934
Afskrift ársins	0	56.347	34.236	90.582
Afskrifað 1.1. 2018	0	338.082	1.557.435	1.895.516
Afskrift ársins	0	56.347	47.314	103.660
Afskrifað 31.12. 2018	0	394.428	1.604.749	1.999.177
Bókfært verð				
Bókfært verð í ársbyrjun 2017	474.599	281.732	53.640	809.972
Bókfært verð í ársbyrjun 2018	474.599	225.386	58.112	758.098
Bókfært verð í árslok 2018	474.599	169.039	381.516	1.025.155
Afskriftahlutföll	0%	10%	10-33%	

Viðskiptavild samstæðunnar er vegna kaupa VÍS á Lífis árið 2012. Í árslok var gert árlegt virðispróf á viðskiptavildinni sem miðast við afvaxtað framtíðarsjóðstreymi. Niðurstaða prófsins var að ekki væri þörf á að færa niður bókfært verðmæti hennar.

Skýringar

15. Fjárfestingaverðbréf

Fjáreignir tilgreindar á gangvirði gegnum rekstur greinast þannig:	2018	2017
Eignarhlutar í öðrum félögum		
Skráð í innlendra kauphöll	6.434.237	6.268.010
Önnur félög	2.129.326	3.159.936
	<u>8.563.563</u>	<u>9.427.946</u>
Önnur verðbréf		
Ríkistryggð, verðtryggð	2.319.412	364.953
Ríkistryggð, óverðtryggð	5.624.003	5.467.603
Önnur skuldabréf	3.918.344	4.902.936
Skuldabréfasjóðir	6.144.817	2.391.392
Fagfjárfestasjóðir	3.842.514	2.129.989
	<u>21.849.090</u>	<u>15.256.873</u>
Fjáreignir haldið til sölu		
Skráð ríkistryggð verðbréf	0	4.759.952
Fjáreignir á gangvirði samtals	<u>30.412.653</u>	<u>29.444.770</u>
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur		
Lán með veði í fasteignum	2.607.908	2.379.069
Eignarhlutur í hlutdeildarfélagi		
Kvika hf	0	2.642.231
Fjárfestingaverðbréf	<u>33.020.561</u>	<u>34.466.070</u>

16. Fjárfestingar vegna líftrygginga með fjárfestingaráhættu líftryggingataka

Lífis hefur boðið líftryggingatökum söfnunarlíftryggingar sem samanstanda annars vegar af líftryggingu og hins vegar söfnun í verðbréfasjóði. Kostnaður vegna líftryggingarinnar fer lækkandi eftir því sem söfnun eykst og fellur niður þegar söfnun verður hærrí en líftryggingarfjárhæð. Í söfnunarlíftryggingu ber tryggingatakin fjárfestingaráhættuna.

17. Viðskiptakröfur

	2018	2017
Kröfur vegna innlendra starfsemi	5.439.516	5.032.943
Kröfur vegna erlendra starfsemi	1.492.555	1.145.677
Viðskiptakröfur	<u>6.932.071</u>	<u>6.178.620</u>
Breytingar á afskriftareikningi viðskiptakrafna		
Staða í upphafi árs	110.440	88.440
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	38.746	94.870
Afskrifaðar tapaðar viðskiptakröfur	(15.746)	(72.870)
Staða í lok árs	<u>133.440</u>	<u>110.440</u>

18. Endurtryggingaeignir

	2018	2017
Hlutur endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	142.361	117.257
Hlutur endurtryggjenda í tjónaskuld	650.862	287.818
Kröfur á endurtryggjendur	13.360	16.901
Endurtryggingaeignir	<u>806.583</u>	<u>421.977</u>

Skýringar

19. Aðrar kröfur

	2018	2017
Fyrirframgreiddir skattar	444.666	332.022
Geymslufé vegna erlendra viðskipta	1.351.283	1.272.028
Bundnar bankainnstæður vegna erlendra viðskipta	191	74.658
Áfallnar vaxtatekjur og fyrirframgreiddur kostnaður	203.832	58.558
Aðrar kröfur.....	1.999.972	1.737.267

20. Handbært fé

Handbært fé í árslok greinist þannig:

	2018	2017
Sjóður	93	173
Bankainnstæður í íslenskum krónum	1.170.129	903.526
Bankainnstæður í erlendri mynt	92.886	190.695
Handbært fé.....	1.263.108	1.094.394

21. Eigið fé

Hlutafé Vátryggingafélags Íslands hf. greinist með eftirfarandi hætti:

	2018		2017	
Hlutafé samkvæmt samþykktum félagsins	2.206.874	100,00%	2.223.498	100,00%
Hlutafjárلækun	(250.000)	-11,33%	0	0,00%
Eigin hlutir	(46.832)	-2,12%	(16.624)	-0,75%
Hlutafé samkvæmt ársreikningi	1.910.042	86,55%	2.206.874	99,25%

Eitt athvæði fylgir hverjum einnar krónu hlut í félaginu. Aðalfundur félagsins 2018 samþykkti að lækka nafnverð hlutafjár um 21 milljón króna í 2.202 milljónir króna.

Hlutafé félagsins var lækkað um 250 milljónir króna að nafnverði með greiðslu hlutabréfa í Kvikubanka að fjárhæð 1.800 milljónir króna.

Samkvæmt lögum um hlutafélög skal félagið binda 25% af nafnverð hlutafjár í lögbundnum varasjóði, sem ekki má nota til að greiða hluthöfum arð. Yfirverði umfram 25% af nafnverði hlutafjár getur félagið ráðstafað.

Samkvæmt lögum um ársreikninga skal félagið binda óinnleystan hagnað af matsbreytingum á fjáreignum sem tilgreindar hafa verið á gangvirði gegnum rekstur og færa á sérstakan gangvirðisreikning meðal eigin fjár sem óheimilt er að úthluta sem arð.

Samkvæmt lögum um ársreikninga skal félagið binda hlutdeild í hagnaði dótturfélags og hlutdeildarfélags umfram móttækinn arð.

Óráðstafað eigið fé er uppsafnaður hagnaður og tap félagsins að frádrögnum arðgreiðslum og framlögum í lögbundinn varasjóð. Greiða má óráðstafað eigið fé til hluthafa sem arð. Hins vegar takmarka gjaldþolsákvæði þær fjárhæðir sem félagið getur greitt sem arð.

22. Gjaldþol og gjaldþolskrafa

22.1 Gjaldþol

Gjaldþol

Gjaldþol samstæðunnar byggir á eigin fé hennar að frádrögnum óefnislegum eignum, væntanlegum arðgreiðslum og endurkaupum á eigin hlutum að viðbættu víkjandi skuldabréfi. Áhættuvilji sem stjórn félagsins hefur sett markmið um samkvæmt staðalreglu Solvency II er að gjaldþolshlutfall samstæðunnar sé á bilinu 1,35 til 1,70.

Tillaga stjórnar að arðgreiðslu eru 2.044 milljónir króna.

	2018	2017
Eigið fé samkvæmt efnahagsreikningi	14.910.354	16.766.454
Óefnislegar eignir	(1.025.155)	(758.098)
Víkjandi skuldabréf	2.714.464	2.623.981
Eignahlutur í Kviku	0	(2.642.231)
Fyrirhuguð arðgreiðsla	(2.044.000)	(1.322.000)
Endurkaupaáætlun	0	(406.170)
Reiknað gjaldþol	14.555.662	14.261.937
Gjaldþolskrafa	10.372.858	10.066.967
Gjaldþolshlutfall	1,40	1,42

22.2 Gjaldþolskrafa

Gjaldþolskrafa félagsins er krafa um ákveðið fjármagn, eigið fé, til að mæta þeirri áhættu sem í félaginu er. Notast er við staðalreglu laga nr. 100/2016 þar sem reiknað er út frá öllum mælanlegum áhættum. Hvernig gjaldþolskrafan skiptist upp í undiráhættur má sjá í töflunum hér að neðan.

Fjölpættingaráhrif (e. diversification effect) koma til frádráttar þar sem ekki er talið að allar áhættur raungerist á sama tíma. Aðlögun vegna frestaðra skatta (e. adjustment for the loss-absorbing capacity of deferred taxes) kemur til frádráttar ef áhættur raungerast.

Gjaldþolskrafa	2018	2017
Grunngjaldþolskrafa (BSCR)		
Grunngjaldþolskrafa (BSCR)	10.621.393	10.411.612
Rekstraráhætta	751.465	682.171
Aðlögun vegna frestaðra skatta	(1.000.000)	(1.026.816)
Gjaldþolskrafa samtals	10.372.858	10.066.968
Grunngjaldþolskrafa (BSCR)		
Markaðsáhætta	4.937.463	5.689.957
Mótaðilaáhætta	1.898.699	1.553.796
Líftryggingaáhætta	421.381	358.150
Heilsuþryggingaáhætta	1.650.865	1.614.145
Skaðatryggingaáhætta	6.452.127	5.792.005
Fjölpættingaráhrif	(4.739.142)	(4.596.442)
Grunngjaldþolskrafa samtals	10.621.393	10.411.611
Markaðsáhætta		
Vaxtaáhætta	575.117	429.019
Hlutabréfaáhætta	4.033.258	4.956.088
Fasteignaáhætta	192.578	81.606
Vikáhætta	808.686	552.642
Gjaldmiðlaáhætta	105.416	218.674
Samþjöppunaráhætta	754.650	1.360.343
Fjölpættingaráhrif	(1.532.242)	(1.908.415)
Markaðsáhætta samtals	4.937.463	5.689.957

23. Víkjandi skuldabréf

Í lok febrúar 2016 gaf félagið út víkjandi skuldabréf að nafnverði 2.500 milljónir króna. Skuldabréfin tilheyra eiginfjárþætti 2 og teljast til gjaldþols félagsins. Þau bera fasta 5,25% verðtrygga vexti og eru til 30 ára með uppgreiðsluheimild og þrepahækkun á vöxtum upp í 6,25% 10 árum eftir útgáfu.

Víkjandi skuldabréf breyttust með eftirfarandi hætti frá ársbyrjun til ársloka:

	2018	2017
Staða 1. janúar	2.623.981	2.573.693
Áfallnir vextir og verðbætur	229.348	184.979
Greiddir vextir	(138.865)	(134.691)
Staða 31. desember	2.714.464	2.623.981

24. Vátryggingaskuld

Vátryggingaskuld í árslok er ákvörðuð sem besta mat samkvæmt ákvæðum XIV. kafla laga um vátryggingastarfsemi nr. 100/2016. Vátryggingaskuld er samtala besta mats á fjárskuldbindingum vegna gerðra vátryggingasamninga auk áhættuálags. Vátryggingaskuld í árslok 2017 var ákvörðuð á sama hátt.

	2018	2017
Vátryggingaskuld (heild):		
Iðgjaldaskuld	7.659.129	7.139.130
Tjónaskuld	17.626.776	16.243.919
Áhættuálag	960.519	1.022.611
Vátryggingaskuld samtals	26.246.424	24.405.660
Hlutdeild endurtryggjenda:		
Iðgjaldaskuld	142.360	117.258
Tjónaskuld	650.862	287.818
Hlutdeild endurtryggjenda samtals	793.222	405.076
Vátryggingaskuld í eigin hlut:		
Iðgjaldaskuld	7.516.769	7.021.872
Tjónaskuld	16.975.914	15.956.101
Áhættuálag	960.519	1.022.611
Vátryggingaskuld í eigin hlut samtals	25.453.202	24.000.584

Iðgjaldaskuld er mat félagsins á skuldbindingum vegna þess tímabils sem eftir lifir af gerðum vátryggingasamningum á uppgjörstími.

Tjónaskuld er tryggingastærðfræðilegt mat félagsins á endanlegri tjónsfjárhæð óuppgerðra tjónsatburða á uppgjörstími. Reiknað er væntanlegt fjárstreymi við uppgjör óuppgerðra tjóna að viðbættum kostnaði við uppgjör tjóna, mati á verðlagsbreytingum á uppgjörstímabilinu og afvöxtun framtíðar fjárstreymis við uppgjör tjóna með vaxtaferlum útgefnum af eftirlitsstjórnvöldum. Tjónaskuldin nær til tjónsatburða sem hafa verið tilkynntir félaginu og einnig vegna tjónsatburða sem hafa átt sér stað á uppgjörstími en hafa ekki verið tilkynntir félaginu eða tilkynntir með ófullnægjandi hætti.

Áhættuálag er mat á fjármagnskostnaði við að leggja til eigið fé til jafns við gjaldþolskröfu sem nauðsynleg er til að standa undir vátryggingaskuldbindingum á uppgjörstíma þeirra. Það kemur ekki til greiðslu nema félagið selji vátryggingastofn sinn eða hluta hans.

Þróun tjónaskuldar vegna fyrri ára á árinu 2018

	Heild	Hluti endur-tryggjenda	Í eigin hlut
Tjónaskuld frá fyrra ári	16.243.919	(287.818)	15.956.101
Greitt á árinu vegna tjóna fyrri ára	(8.367.668)	136.377	(8.231.291)
Ný tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára	(10.038.314)	75.937	(9.962.377)
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	841.030	0	841.030
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(1.321.033)	(75.504)	(1.396.537)

Matsþróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára var neikvæð á tímabilinu um rúmar 1.300 milljónir króna eða -8,1% af tjónaskuld í lok fyrra árs. Matsþróun tjónaskuldar í eigin hlut var neikvæð á tímabilinu um tæpar 1.400 milljónir króna eða -8,8% af eigin tjónaskuld í lok fyrra árs.

Tjón sem urðu á árinu 2018

	Heild	Hluti endur-tryggjenda	Í eigin hlut
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	7.664.248	(96.786)	7.567.462
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	7.588.429	(571.169)	7.017.260
Tjón sem urðu á árinu samtals	15.252.677	(667.955)	14.584.722

Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu er afvaxtað besta mat eins og ákvæði XIV. kafla laga um vátryggingastarfsemi nr. 100/2016 segir fyrir um.

24. Vátryggingaskuld (frh.)

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri 2018

Reiknaðar fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri	1.144.978
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	(841.030)
Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri vegna tjóna yfirstandandi árs	<u>303.948</u>

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri eru reiknaðar mánaðarlega. Þær eru reiknaðar sem vegin meðalávöxtunarkrafa hvers mánaðar samkvæmt vaxtaferlum eftirlitsaðila á eigin vátryggingaskuld. Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjóna fyrri ára eru reiknaðar sem vextir á greiðsluflæði tjóna fyrri ára að viðbættum ársvöxtum á meðalstöðu tjónaskuldar á árinu vegna tjóna fyrri ára.

Þróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára á árinu 2017

	Heild	Hluti endurtryggingjenda	Í eigin hlut
Tjónaskuld frá fyrra ári	17.362.273	(1.764.333)	15.597.940
Greitt á árinu vegna tjóna fyrri ára	(8.423.214)	798.223	(7.624.991)
Ný tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára	(9.715.007)	272.359	(9.442.648)
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	745.754	0	745.754
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(30.194)	(693.751)	(723.945)

Matsþróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára var neikvæð á tímabilinu um 30 milljónir króna eða -0,2% af tjónaskuld í lok fyrra árs. Matsþróun tjónaskuldar í eigin hlut var neikvæð á tímabilinu um 724 milljónir króna eða -4,6% af eigin tjónaskuld í lok fyrra árs.

Tjón sem urðu á árinu 2017

	Heild	Hluti endurtryggingjenda	Í eigin hlut
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	6.691.262	(119.317)	6.571.945
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	6.528.839	(15.459)	6.513.380
Tjón sem urðu á árinu samtals	<u>13.220.101</u>	<u>(134.776)</u>	<u>13.085.325</u>

Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu er afvaxtað besta mat eins og ákvæði XIV. kafla laga um vátryggingastarfsemi nr. 100/2016 segir fyrir um.

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri 2017

Reiknaðar fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri	998.137
Fjárfestingatekjur notaðar á móti afvöxtun tjónaskuldar	(745.754)
Fjárfestingatekjur af vátryggingaskuld vegna tjóna yfirstandandi árs	<u>252.383</u>

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri eru reiknaðar mánaðarlega. Þær eru reiknaðar sem vegin meðalávöxtunarkrafa hvers mánaðar samkvæmt vaxtaferlum eftirlitsaðila á eigin vátryggingaskuld. Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjóna fyrri ára eru reiknaðar sem vextir á greiðsluflæði tjóna fyrri ára að viðbættum ársvöxtum á meðalstöðu tjónaskuldar á árinu vegna tjóna fyrri ára.

25. Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir

	2018	2017
Viðskiptaskuldir	657.649	470.199
Tekjuskattar til greiðslu	77.620	9.469
Skuldir vegna endurtryggingastarfsemi	172.515	66.983
Aðrar skuldir	957.349	731.414
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	<u>1.865.134</u>	<u>1.278.064</u>

26. Fjármálagæringar

26.1 Flokkar fjármálagæringa

Fjáreignir samstæðunnar skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagæringa:

31. desember 2018

Fjáreignir	Fjáreignir á gangvirði	Lán og kröfur	Samtals	Gangvirði
Hlutabréf og hlutabréfasjóðir	9.743.874		9.743.874	9.743.874
Skuldabréf og önnur verðbréf	20.668.779		20.668.779	20.668.779
Viðskiptakröfur og aðrar kröfur		10.188.476	10.188.476	
Geymslufé og bundnar bankainnstæður		1.351.474	1.351.474	
Handbært fé		1.263.108	1.263.108	
Fjáreignir samtals	30.412.653	12.803.058	43.215.711	

31. desember 2017

Fjáreignir

Hlutabréf og hlutabréfasjóðir	9.610.514		9.610.514	9.610.514
Skuldabréf og önnur verðbréf	19.834.256		19.834.256	19.834.256
Viðskiptakröfur og aðrar kröfur		8.948.270	8.948.270	
Geymslufé og bundnar bankainnstæður		1.346.686	1.346.686	
Handbært fé		1.094.394	1.094.394	
Fjáreignir samtals	29.444.770	11.389.349	40.834.119	

Bókfært verð annarra fjáreigna en verðbréfa endurspeglar gangvirði þeirra.

26.2 Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjáreignir, færðar á gangvirði eða haldið til gjalddaga, flokkaða eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðunum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðið byggir á skráðum verðum á virkum markaði fyrir samskonar eignir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum). Í stig 2 eru færðar fjáreignir þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kaup tilbodum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum. Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum fjárfestinga- og fagfjárfestisjóða, söluréttur eða verðmat félagsins byggt á afkomu eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Vísad er í skýringu 31.13 varðandi grundvöll mats á gangvirði.

Fjáreignir að fjárhæð 755 milljónir kóna færðust af þriðja stigi á fyrsta stig.

Samstæða

31. desember 2018	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjáreignir á gangvirði	22.888.269	1.270.120	6.254.264	30.412.653

Samstæða

31. desember 2017	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjáreignir á gangvirði	17.416.365	1.494.925	5.773.528	24.684.818
Fjáreignir haldið til sölu	1.877.043	2.882.909	0	4.759.952
Fjáreignir samtals	19.293.408	4.377.834	5.773.528	29.444.770

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu eru eftirfarandi:

	2018	2017
Staða 1.1.	5.773.528	5.490.544
Keypt	2.366.832	1.353.865
Selt/afborganir	(1.232.674)	(1.434.911)
Flutt á stig 1	(755.455)	0
Vextir og matsbreyting*	102.034	364.030
Staða 31.12.	6.254.264	5.773.528

*Þar af eru innleystar 15 milljónir króna og óinnleystar 87 milljónir króna. Vextir og matsbreyting eru færðar meðal gangvirðisbreytinga fjáreigna í rekstrarreikningi.

27. Áhættustýring

27.1 Almenn um áhættustýringu

Félagið hefur sett stefnu um samhæfða áhættustýringu. Tilgangur hennar er að tryggja að félagið hafi skilvirkt kerfi áhættustýringar sem felst m.a. í því að greina, mæla, stjórna og hafa eftirlit með áhættum félagsins. Markmið stefnunnar er að setja og skilgreina með skýrum og einföldum hætti áhættustefnu, meginreglur, stjórnskipulag, áhættuvilja og áhættustýringarkerfi, þ.m.t. heimildir til ákvarðanatöku félagsins.

Áhættustefna félagsins er að taka eingöngu áhættur sem það skilur, auðkennir, getur greint, metið, stjórnað, mætt og haft eftirlit með; og eru arðbærar og hagkvæmar.

Stjórn setur umgjörð samhæfðrar áhættustýringar og skriflega stefnu um áhættustýringu, ber ábyrgð á að tryggja innleiðingu áhættustefna og að þeim sé fylgt. Stjórn ákvarðar áhættuvilja, þ.m.t. viðmið, markmið og mörk félagsins ásamt því að setja forstjóra umgjörð í samræmi við þau stefnumið sem stjórnin samþykkir. Áhættuvilji sem stjórn félagsins hefur sett markmið um samkvæmt staðalreglu Solvency II er að gjaldþolshlutfall samstæðunnar sé á bilinu 1,35 til 1,70.

Áhættunefnd stjórnar er undirnefnd stjórnar félagsins, hún er skipuð af stjórn og nefndin svarar beint til stjórnar. Hlutverk hennar er að vera ráðgefandi fyrir stjórn og aðstoða stjórn við að sinna verkefnum tengdum áhættustýringu, innra eftirliti og regluvörslu.

Forstjóri ber ábyrgð á innleiðingu á áhættustefnum félagsins og að þeim sé fylgt. Forstjóri skal leggja fyrir stjórn upplýsingar um áhættutöku félagsins sem er á mörkum þess að rúmast innan áhættuviljans og upplýsa stjórn án tafar ef áhættur eða áhættutökur fara út fyrir mörk áhættuviljans.

Áhættustýring er eitt af lykilstarfssviðum váttryggingafélags samkvæmt lögum 100/2016 um váttryggingastarfsemi og sér áhættustýring VÍS um að framfylgja þeim ákvæðum sem snúa að áhættustýringu. Áhættustýring tryggir að umsjón sé höfð með áhættustýringarkerfi félagsins, þ.m.t. stefnum og áhættuvilja, aðstoðar stjórn og önnur starfssvið við skilvirkan rekstur áhættustýringarkerfa, vaktar almenn áhættusnið samstæðunnar og hefur umsjón með eigin áhættu- og gjaldþolsmati.

Stefna samstæðunnar um eigið fé og arðgreiðslur er að staða eigin fjár sé það sterk að hún geti staðið við skuldbindingar sínar og uppfyllt gjaldþolskröfu þrátt fyrir áföll.

Staða eigin fjár (og annarra viðurkenndra gjaldþolsliða) þarf að vera það sterk að samstæðan geti staðið við skuldbindingar sínar og uppfyllt gjaldþolskröfu skv. XVI. kafla laga nr. 100/2016 þó að það verði fyrir áföllum.

Eiginfjárahætta er hættan á að eigið fé dugi ekki til að mæta þessum kröfum. Eiginfjárstýring felur í sér stýringu á þessum áhættuþætti.

Stjórn setur sér markmið um hvert gjaldþolshlutfallið skuli vera hjá samstæðunni sem hluti af áhættuvilja samstæðunnar, þ.m.t. bæði efri og neðri mörk.

Útreikningur á gjaldþolskröfu er nú áhættumiðaður og tekur á öllum helstu áhættuþáttum váttryggingafélaga. Líkanið (staðalreglan) sem útreikningurinn byggir á leggur mat þessa áhættuþætti með 99,5% vágildi (e. Value at Risk), sem þýðir í raun að 0,5% líkur eru á því að félögin geti ekki staðið við skuldbindingar sínar næstu 12 mánuði.

Gjaldþol samstæðunnar er eigið fé hennar leiðrétt fyrir þeim liðum sem ekki eru varanlega aðgengilegir fjármunir í starfsemi hennar, s.s. óefnislegar eignir og væntar arðgreiðslur, en að viðbættu víkjandi skuldabréfi.

27.2 Eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA)

Tilgangur eigin áhættu- og gjaldþolsmats (ORSA) er að einfalda bestun gjaldþols félagsins. Markmið með ORSA er að upplýsa hversu mikið gjaldþol félagið þarf miðað við núverandi og framtíðar áhættutöku. ORSA upplýsir stjórn, framkvæmdastjórn og aðra sem hlut eiga að máli um áhættusnið, gjaldþolsþörf og áhættuþætti félagsins á hverjum tíma og með því geta tekið rökstuddar og vel ígrundaðar ákvarðanir er snúa að stefnumörkun og áhættutöku félagsins.

ORSA er samfellt lykilverfi í rekstri félagsins og samofit starfsemi þess og eykur þar með skilning á sambandi áhættusniðs, gjaldþols- og fjármagnsþarfar félagsins til skemmri og lengri tíma.

ORSA er í raun allir þeir ferlar og aðferðir sem nýtast til að auðkenna, greina, vakta, stýra og skýra frá þeirri áhættu sem váttryggingafélag er eða getur orðið útsett fyrir til bæði skemmri og lengri tíma og til að ákvarða það eigið fé sem nauðsynlegt er til að tryggja að félagið uppfylli gjaldþolskröfu sína á hverjum tíma, jafnvel þótt það verði fyrir verulegum áföllum. Samstæðan hefur í þessu sambandi sett sér stefnu um eigið áhættu- og gjaldþolsmat sem samþykkt hefur verið af stjórn hennar.

Frekari upplýsingar um gjaldþol og gjaldþolskröfu samstæðunnar má sjá í skýringum 22.1 og 22.2.

27.3 Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á tapi eða óhagstæðum breytingum á fjárhagslegri stöðu, sem stafar beint eða óbeint af sveiflum á virði eða flökti markaðsvirðis eigna, skuldbindinga og fjármálagerna.

Stefnumótun um stýringu á markaðsáhöttu fer fyrst og fremst fram við endurskoðun á stefnu um fjármagnsskipan, stefnu um fjárfestingar og samsetningu eignaflokka í eignasafni. Við gerð þeirrar stefnu er tekið mið af áhættuvilja samstæðunnar, væntingum um ávöxtun eigna og sögulegri greiningu á ávöxtun. Horft er til núverandi eignasafns og þess umhverfis og þeirra takmarkana sem taka þarf mið af.

Helstu þættir markaðsáhöttu sem sérstaklega eru skoðaðir:

- Vaxtaáhætta.
- Hlutabréfaáhætta.
- Víkiahætta.
- Gjaldmiðlaáhætta.

27.4 Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er hættan á tapi vegna sveiflna í gangvirði fjármálagerna vegna breytinga á vöxtum (ávöxtunarkröfu). Líftími (e. duration) eignasafns er í flestum tilfellum ekki sá sami og líftími váttryggingaskuldar og því getur myndast vaxtaáhætta í rekstri samstæðunnar.

Næmigreining

Í töflunni hér að neðan er sýnt hver áhrif 50 og 100 punkta hækkunar vaxta á vaxtaberandi eignir hefði á afkomu og eigið fé á reikningsskiladegi. Næmigreiningin tekur til þeirra vaxtaberandi eigna sem bera breytilega vexti og miðast hún við að allar aðrar breytur en þær sem eru hér til skoðunar séu fastar. Næmigreiningin tekur tillit til skattaáhrifa og endurspeglar því þau áhrif á rekstrarreikning og eigið fé.

Áhrif á afkomu og eigið fé eru þau sömu þar sem matsbreyting undirliggjandi fjármálagerna er ekki í neinum tilvikum færð beint á eigið fé. Jákvæð fjárhæð merkir hækkun á hagnaði og eigin fé. Lækkun vaxta hefði haft sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2018		31.12.2017	
	50 pkt	100 pkt	50 pkt	100 pkt
Áhrif á afkomu og eigið fé	47.447	94.894	42.942	85.884

27.5 Hlutabréfaáhætta og önnur verðáhætta markaðsverðbréfa

Hlutabréfaáhætta er hættan á tapi vegna verðbreytinga á hlutabréfum.

Samstæðan fjárfestir í hlutabréfum, bæði til að hámarka ávöxtun og dreifa áhöttu til að jafna sveiflur í eignasafni. Í fjárfestingarstefnu félagsins eru skilgreind mörk til að tryggja áhöttudreifingu í hlutabréfasafni og stjórna hlutabréfaáhöttu. Hámark er sett á vægi hlutabréfa í eignasafni, hámarkshlut í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum, hámark í hlutabréfasjóðum sem hlutfall af hlutabréfaeign og hámark á einn útgefanda.

Skráð og óskráð hlutabréf samstæðunnar eru færð á gangvirði og því hafa sveiflur á verði hlutabréfa áhrif á fjárfestingatekjur. Stjórnendur félagsins fylgjast stöðugt með þróun markaða til að geta brugðist við breytingum á hlutabréfaáhöttu.

Samstæðan fjárfestir einnig í markaðsskuldabréfum til að dreifa áhöttu og jafna sveiflur og tekur stefna samstæðunnar um fjárfestingar á því.

	31.12.2018		31.12.2017	
Hlutabréf og hlutabréfasjóðir á gangvirði gegnum rekstrarreikning	9.743.875		9.610.514	
Skuldabréf og önnur verðbréf á gangvirði gegnum rekstrarreikning	20.668.778		19.834.256	

Áhrif af 5% og 10% hækkun á markaðsverði hlutabréfa og skuldabréfa á afkomu og eigið fé að teknu tilliti til 20% tekjuskatts eru sýnd hér að neðan. 5% og 10% lækkun á markaðsvirði hefði sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2018		31.12.2017	
	5%	10%	5%	10%
Hlutabréf - áhrif á afkomu	487.194	974.387	480.526	961.051
Skuldabréf - áhrif á afkomu	826.751	1.653.502	793.370	1.586.740

27.6 Verðbólguháætta

Verðbólguháætta er hættan á tapi sem myndast vegna sveiflna í verðbólgu á verðtryggingarjöfnuð. Verðtryggingarjöfnuður er mismunur á milli verðtryggðra eigna og skulda. Stór hluti váttryggingaskuldar er í eðli sínu verðtryggður og hluti af eignum samstæðunnar er verðtryggður. Háetta er á að eignasafn samstæðunnar fylgi ekki verðlagsþróun með sama hætti og váttryggingaskuld.

27.7 Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta er hættan á tapi sem verður vegna breytinga á gengi gjaldmiðla. Gjaldreyrisjöfnuður er mismunurinn á milli eigna og skulda eftir gjaldmiðlum. Hluti af verðbréfaeign samstæðunnar og hluti af váttryggingaskuld hennar er í erlendum gjaldmiðlum. Þegar viðmið eru sett um vægi eigna eftir gjaldmiðlum í stefnu um fjárfestingar er tekið mið af gjaldmiðlaáhattu samstæðunnar.

Meirihluti eigna og skulda samstæðunnar er í íslenskum krónum en þó á hún nokkuð af erlendum fjáreignum. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur samstæðunnar. Upplýsingar um gengi og útreikning á flökti taka tillit til meðalgengis Seðlabanka Íslands en árslokagengi er miðgengi Íslandsbanka.

Mynt	Árslokagengi		Meðalgengi		Ársflökt
	2018	2017	2018	2017	2018
USD	116,45	104,43	116,33	106,78	11,5%
EUR	133,20	125,05	133,23	120,54	6,5%
GBP	147,15	141,03	148,33	137,45	4,3%
DKK	17,84	16,80	17,84	16,20	6,2%
NOK	13,32	12,70	13,40	12,93	4,9%
SEK	12,98	12,71	13,02	12,52	2,2%
Gengisáhætta 31.12.2018			Eignir	Skuldir	Hrein staða
USD			1.126.493	945.145	181.348
EUR			394.004	375.927	18.077
GBP			1.880.552	763.795	1.116.757
DKK			71.371	0	71.371
NOK			200.247	0	200.247
SEK			261.122	0	261.122
Samtals			3.933.789	2.084.867	1.848.922
Gengisáhætta 31.12.2017			Eignir	Skuldir	Hrein staða
USD			889.015	808.812	80.203
EUR			580.134	313.907	266.227
GBP			1.384.131	518.662	865.469
DKK			50.399	0	50.399
NOK			37	0	37
SEK			7	0	7
Samtals			2.903.723	1.641.381	1.262.342

27.7 Gjaldmiðlaáhætta (frh.)

Næmigreining

Í töflunni hér á eftir er sýnt hver áhrif 5% og 10% hækkunar á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á afkomu og eigið fé miðað við stöðu eigna og skulda í viðkomandi gjaldmiðli á reikningsskiladegi. Í töflu hér á undan má sjá þær erlendu eignir og skuldir sem næmigreiningin tekur til, en þær eru að verulegum hluta erlend verðbréf. Næmigreiningin miðast við að allar aðrar breytur en þær sem eru hér til skoðunar séu fastar. Næmigreiningin tekur tillit til 20% tekjuskatts og endurspeglar þau áhrif sem koma fram í rekstrarreikningi og á eigið fé. Áhrif á afkomu og eigið fé eru þau sömu þar sem matsbreyting undirliggjandi fjármálagerninga í erlendri mynt er ekki í neinum tilvikum færð beint á eigið fé.

Áhrif á afkomu og eigið fé

	31.12.2018		31.12.2017	
	5%	10%	5%	10%
USD	7.254	14.508	3.208	6.416
EUR	723	1.446	10.649	21.298
GBP	44.670	89.341	34.619	69.238
DKK	2.855	5.710	2.016	4.032
NOK	8.010	16.020	1	3
SEK	10.445	20.890	0	1

Lækkun á gengi íslensku krónunnar gagnvart ofangreindum gjaldmiðlum hefði haft í för með sér hækkun á hagnaði og eigin fé.

27.8 Mótaðilaáhætta

Rekstur samstæðunnar byggir á tveimur stöðum, váttrygginga- og fjárfestingastarfsemi og er áhættu gagnvart mótaðila að finna í hvorri starfsemi fyrir sig.

Helstu þættir mótaðilaáhættu eru:

- Hættan á tapi eða ófyrirséðri breytingu á fjárhagsstöðu, sem stafar af lækkun á lánsþæfismati (e. rating) mótaðila.
- Hættan á lækkun á lánsþæfismati útgefenda skuldabréfa (e. spread risk).
- Hættan á að mótaðili geti ekki staðið við þær skuldbindingar sem samningar segja til um.

Helstu upptök mótaðilaáhættu eru:

- Frumtryggingar.
- Endurtryggingar.
- Lánveitingar.
- Skuldabréfakaup.
- Innlán í bönkum

Fylgst er reglulega með mótaðilaáhættu samstæðunnar.

Mótaðilaáhætta greinist þannig:

	31.12.2018	31.12.2017
Markaðsskuldabréf, lánsþæfismat A	6.594.392	3.791.229
Markaðsskuldabréf, lánsþæfismat BBB +	0	2.529.451
Markaðsskuldabréf, lánsþæfismat BBB	2.734.314	0
Markaðsskuldabréf, lánsþæfismat BB+	0	2.003.205
Markaðsskuldabréf, lánsþæfismat BB	1.349.023	66.228
Fjáreignir haldið til sölu A	0	4.759.952
Önnur markaðsverðbréf	11.171.360	6.684.193
Veðlán og önnur útlán	2.607.908	2.379.069
Viðskiptakröfur	6.932.071	6.178.620
Kröfur á endurtryggjendur	13.360	16.901
Aðrar kröfur	1.999.972	1.737.267
Handbært fé	1.263.108	1.094.394
	34.665.507	31.240.508

Hámarks mótaðilaáhætta samstæðunnar er sú bókfærða staða sem sundurliðuð er hér að ofan.

27.9 Lausafjárahætta

Lausafjárahætta er hætta á að samstæðan hafi ekki yfir nægum lausum fjármunum að ráða eða geti ekki selt eignir í tæka tíð til að mæta fjárhagslegum skuldbindingum sínum þegar við á.

Reglulega er fylgst með stöðu lausafjár, þróun sem orðið hefur og hvaða áhrif staða markaða og framtíðarhorfur hafa. Sérstök áhersla er lögð á að til sé laust fé til að mæta þeim hluta tjónaskuldar sem væntanlegur er til greiðslu hverju sinni sem og öðrum skuldum. Laust fé samstæðunnar dugar mjög vel til þess að standa straum af væntu fjárústreymi. Samstæðan hefur með stefnu sinni um lausafé sett sér stefnu um lágmarks handbært fé á hverjum tíma auk þess sem stóran hluta heildareignar hennar er hægt að innleysa tafarlaust.

Vænt sjóðflæði skulda greinist þannig:

	Innan eins árs	2020	2021 og síðar	Samtals
31.12.2018				
Tjónaskuld	8.897.443	4.459.597	4.269.736	17.626.776
Víkjandi skuldabréf	138.865	138.865	6.080.256	6.357.987
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	1.034.970	0	0	1.034.970

	Innan eins árs	2019	2020 og síðar	Samtals
31.12.2017				
Tjónaskuld	7.993.039	4.157.298	4.093.582	16.243.919
Víkjandi skuldabréf	136.628	136.628	6.158.956	6.432.212
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	1.201.613	0	0	1.201.613

27.10 Vátryggingaáhætta

Vátryggingaáhætta er hætta á tapi eða óhagstæðum breytingum á virði vátryggingaskuldbindinga vegna ófullnægjandi verðlagningar eða mats á vátryggingaskuld. Vátryggingaáhætta skiptist í líf-, heilsu-, og skaðatryggingaáhættu sem skiptist í frekari undirflokk.

Flokkar vátrygginga - Iðgjöld ársins	2018		2017	
Eignatryggingar	4.630.043	20,4%	4.394.773	21,4%
Sjó- og farmtryggingar	593.537	2,6%	573.898	2,8%
Lögboðnar ökutækjatrýggingar	7.906.438	34,8%	6.914.743	33,7%
Aðrar ökutækjatrýggingar	3.447.474	15,2%	3.094.930	15,1%
Ábyrgðartryggingar	1.276.223	5,6%	1.147.186	5,6%
Slysa- og sjúkratryggingar	2.352.018	10,4%	2.283.028	11,1%
Líf- og heilsutryggingar	1.330.298	5,9%	1.196.197	5,8%
Endurtryggingar	1.172.656	5,1%	922.848	4,4%
	22.708.687	100,0%	20.527.603	100,0%
Innlend og erlend starfsemi - Iðgjöld ársins				
Innlend starfsemi	21.536.031	94,8%	19.604.755	95,5%
Erlend starfsemi	1.172.656	5,2%	922.848	4,5%
	22.708.687	100,0%	20.527.603	100,0%

27.10 Vátryggingaáhætta (frh.)

Áhætta tengd vátryggingaskuld felst í því að skuldbindingar samstæðunnar vegna vátryggingasamninga séu vanmetnar, hvort sem um er að ræða iðgjalda- eða tjónaskuld. Iðgjaldaskuldin er áætluð skuldbinding vegna gildandi vátryggingasamninga fram að næstu endurnýjun þeirra. Tjónaskuldin er áætluð skuldbinding vegna orðinna úppgerðra tjóna bæði þeirra sem samstæðunni hefur verið tilkynnt um og einnig þeirra tjóna sem orðið hafa en ekki hefur enn verið tilkynnt um. Við mat á vátryggingaskuld samstæðunnar eru aðferðir Solvency II notaðar.

Næmigreining

Taflan sýnir hvaða áhrif 1% breyting á tjónsfjárhæðum, tjónaskuld og iðgjöldum hafa á afkomu og eigið fé samstæðunnar.

	2018	2017
Tjónsfjárhæðir	134.548	116.441
Tjónaskuld	135.807	127.649
Iðgjöld miðað við óbreytt tjóna- og kostnaðarhlutföll	13.046	18.323

Helstu áhættuþættir sem felast í afgreiðslu og uppgjöri tjóna eru mistök, rangar ákvarðanir eða misferli starfsmanna. Einnig felst áhætta í að tjónþoli greini rangt frá eða ýki afleiðingar tjóns, þ.e. vátryggingasvik. Hér fellur einnig undir umsýsla viðkvæmra persónuupplýsinga og að verktakar á vegum samstæðunnar fari út fyrir verksvið sitt.

Áhætta tengd endurtryggingavernd er m.a. sú að endurtryggjandi standi ekki við skuldbindingar sínar, fjárhæð endurtryggingaverndar sé ekki nægjanleg, misræmi sé á milli frumtrygginga- og endurtryggingaverndar og mismunandi túlkun á milli frumtryggjanda og endurtryggjenda á endurtryggingarsamningi. Í stefnu samstæðunar er kveðið á um að endurtryggjendur skuli hafa öryggismat frá alþjóðlegu matsfyrirtæki og sett eru mörk á hve mikla áhættu samstæðan endurbyggir hjá hverjum endurtryggjanda. Kröfur um öryggismat endurtryggjenda fara eftir áætluðum uppgjörstíma tjóna í viðkomandi samningi, en fjöldi endurtryggjenda á samningi og hámark áhættu hjá einum endurtryggjanda tekur auk þess mið af öryggismati þeirra. Eftirfarandi tafla sýnir hlutfallslega skiptingu iðgjalda til endurtryggjenda eftir öryggismati þeirra árið 2018 og áætlaða skiptingu 2019.

	2019	2018
AA+	5,0%	4,9%
AA-	80,2%	78,7%
A+	9,0%	10,8%
A	1,0%	1,0%
A-	4,7%	4,6%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

27.11 Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er öll áhætta sem bundin er við almennan rekstur samstæðunnar og er skilgreind sem hætta á beinu og óbeinu tapi vegna ófullnægjandi eða gallaðra innri kerfa eða ferla, háttsemi starfsmanna eða ytri þátta, eins og lög. Stefna félagsins er að draga úr rekstraráhættu að teknu tilliti til kostnaðar við fyrirbyggjandi aðgerðir.

Helstu þættir rekstraráhættu eru:

- Skipulag.
- Skjölun og samningsgerð.
- Upplýsingatækni.
- Starfsfólk.
- Ytri atburðir.

27.12 Innri stjórnun og eftirlit

Stefna félagsins er að vera með vel skipulagða og áreiðanlega innri stjórnun og eftirlit sem er órjúfanlegur hluti samhæðrar áhættustýringar. Innri stjórnun og eftirlit er ferli sem mótað er af stjórn félagsins, stjórnendum þess og starfsmönnum og er ætlað að veita hæfilega vissu um að félagið nái markmiðum sínum um:

- Árangur og skilvirkni í starfsemi (rekstrartengd markmið).
- Að upplýsingar séu áreiðanlegar (markmið um réttar upplýsingar).
- Að lögum og reglum sé fylgt í hvívetna (markmið um reglufylgni).

Innri stjórnun og eftirlit félagsins greinist í fimm meginþætti sem eiga að stuðla að því að félagið nái framangreindum markmiðum sínum:

- Eftirlitsumhverfi.
- Áhættumat.
- Eftirlitsaðgerðir.
- Upplýsingar og samskipti.
- Stjórnendaeftirlit.

Stefnan styðst við líkan COSO (Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission) um innri stjórnun og eftirlit (Internal Control – Integrated Framework) sem kom út í maí 2013.

Innri stjórnun og eftirlit birtist m.a. í verklagsreglum félagsins, starfsháttum, siðareglum og mannauðsstefnu. Hún er eðlilegur hluti af starfsemi félagsins og er samtvinnuð rekstri þess. Innri stjórnun og eftirlit er þó háð mannlegum takmörkunum eins og mistökum og ásetningi þess efnis að sniðganga reglur félagsins og öðru sem er ófyrirsjáanlegt.

27.13 Samsett hlutfall og rekstrarhlutfall

Samsett hlutfall sýnir samanlagðan tjónakostnað, rekstrarkostnað og endurtryggingakostnað sem hlutfall af iðgjöldum ársins. Rekstrarhlutfall reiknast eins og samsett hlutfall að öðru leyti en því að í nefnara bætast fjárfestingartekjur og aðrar tekjur af váttryggingarekstri við iðgjöld ársins. Tjónakostnaður, rekstrarkostnaður og endurtryggingakostnaður reiknast sem hlutföll af iðgjöldum ársins.

Eftirfarandi tafla sýnir samsett hlutfall, rekstrarhlutfall og aðrar helstu lykiltölur váttryggingarekstrar síðastliðin fimm ár.

	2018	2017	2016	2015	2014
Eigið tjónahlutfall	76,7%	73,4%	79,6%	79,4%	82,4%
Tjónahlutfall	76,7%	68,2%	81,1%	76,7%	80,4%
Rekstrarkostnaðarhlutfall	21,2%	21,1%	21,4%	21,5%	21,4%
Endurtryggingakostnaðarhlutfall	0,8%	6,0%	-0,9%	3,3%	2,7%
Samsett hlutfall	98,7%	95,3%	101,7%	101,5%	104,5%
Fjárfestingateknahlutfall	5,0%	4,9%	6,6%	6,9%	6,4%
Hlutfall annarra tekna af váttryggingarekstri	0,5%	0,7%	0,9%	1,0%	1,0%
Rekstrarhlutfall	93,5%	90,3%	94,6%	94,1%	97,3%

28. Tengdir aðilar

Tengdir aðilar eru þeir aðilar, eða félög í þeirra eigu, sem hafa umtalsverð áhrif á samstæðuna, beint eða óbeint. Tengdir aðilar eru stórir hluthafar, stjórnarmenn og nefndarmenn undirnefnda stjórnar, lykilstarfsmenn og fjölskyldur þeirra, sem og aðilar sem er stjórnað af eða eru verulega háðir samstæðunni. Viðskipti við tengda aðila hafa verið gerð á sambærilegum grundvelli og viðskipti við ótengda aðila. Gerð er grein fyrir launum og hlunnindum stjórnenda í skýringu 9.

Viðskipti við tengda aðila og stöður í efnahagsreikningi greinast þannig:

2018	Tekjur	Gjöld	Eignir	Skuldir
Stjórn og lykilstarfsmenn	12.842	12.891	422	0
2017				
Tengd félög	0	2.820	0	0
Stjórn og lykilstarfsmenn	19.156	24.402	17.343	563
	19.156	27.222	17.343	563

29. Ábyrgðir og önnur mál

Samstæðan hefur gert húsaleigusamninga á ýmsum stöðum á landinu. Greiðslubyrði samstæðunnar vegna húsaleigusamninga eru í árslok 2018 14 milljónir króna á mánuði og heildar skuldbindingin er 1.151 milljón króna. Samningar þessir eru tímabundnir leigusamningar og gilda til 2019 - 2027.

Samkvæmt samningum þessum eru leigugreiðslur næsta árs 148 milljónir króna og á árunum 2020-2022 eru þær 148 milljónir króna á ári.

Greidd leiga vegna þessara samninga á árinu 2018 var 171 milljón króna og á árinu 2017 var hún 166 milljónir króna.

30. Atburðir eftir lok reikningsskiladags

Engir atburðir hafa orðið eftir lok reikningsskiladags sem krefjast lagfæringa eða breytinga á ársreikningnum.

31. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir:

Reikningsskilaaðferðum sem er lýst hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem koma fram í ársreikningnum af öllum félögum í samstæðunni. Samstæðan hefur tekið upp alla alþjóðlega reikningsskilastaðla, breytingar á þeim og túlkanir sem gilda fyrir reikningsskilatímabil sem hófust 1. janúar 2018, Evrópusambandið hefur staðfest og eiga við um starfsemi hennar. Samstæðan hefur ekki tekið upp staðla, breytingar á stöðlum eða túlkanir sem taka gildi fyrir reikningsskilatímabil sem hefjast eftir 1. janúar 2018, en heimilt er að taka upp fyrir.

Nýir staðlar, túlkanir og breytingar á stöðlum

Engir nýjrir IFRS reikningsskilastaðlar sem hafa veruleg áhrif á reikningsskilin tóku gildi í byrjun árs 2018. Á árinu tóku gildi breytingar á nokkrum stöðlum, sem hafa lítil sem engin áhrif á reikningsskil samstæðunnar.

IFRS 9 Fjármálagerningar tilgreinir hvernig flokkun, mati og afskráningu fjáreigna og fjárskulda skuli vera háttáð auk þess að setja nýjar reglur um áhættuvarnareikningsskil og nýtt líkan fyrir virðisrýrnun fjáreigna.

IFRS 9 Fjármálagerningar gildir ekki fyrir réttindi og skyldur sem verða til samkvæmt váttryggingasamningum eins og þeir eru skilgreindur í IFRS 4 Váttryggingasamningar, önnur en þau réttindi og skyldur útgefanda sem myndast samkvæmt váttryggingasamningi sem uppfyllir skilgreiningu um fjárhagslegan tryggingarsamning eða samning sem er innan gildissviðs IFRS 4 vegna þess að þeir innihalda valkvæða þætti. Ákvæði IFRS 9 um innbyggðar afleiður í samningi sem er innan gildissviðs IFRS 4 gildir þó ef afleiðan sjálf er ekki samningur innan gildissviðs IFRS 4.

Samstæðan á hins vegar verulegar fjáreignir sem tengjast fjárfestingum í váttryggingastarfsemi og er með fjárskuldir aðrar en váttryggingaskuldir. Þessar fjáreignir og fjárskuldir falla nú undir staðalinn IAS 39 „Fjármálagerningar, færsla og mat“ og mun falla undir nýja staðalinn IFRS 9 „Fjármálagerningar“ þegar hann tekur gildi.

Alþjóða reikningsskilaráðið samþykkti breytingu á IFRS 4 „Váttryggingasamningar“ í september 2016 þar sem váttryggingafélögum var gefinn kostur á að annað hvort breyta meðverð vissra samninga sem færðir eru samkvæmt IFRS 9 „Fjármálagerningar“ eða fresta upptöku staðalsins alfarið, að uppfylltum vissum skilyrðum, þar til 1. janúar 2022. Þá tekur gildi nýr staðall fyrir váttryggingasamninga, IFRS 17, og verða þá báðir staðlarnir teknir upp samhliða.

Samstæðan hefur ákveðið að fresta upptöku nýja staðalsins IFRS 9 „Fjármálagerningar“ fram til 1. janúar 2022, þar sem hún uppfyllir skilyrði frestunar samkvæmt IFRS 4, grein 20A þar sem samstæðan hefur ekki áður notað IFRS 9 og starfsemi er að meginhluta í tryggingastarfsemi. Staðallinn IAS 39 „Fjármálagerningar, færsla og mat“ verður því áfram í gildi.

Samstæðan telur að mat fjármálagerninga samkvæmt IAS 39 sé viðeigandi nálgun á gangvirði og hefur áætlað að breytingar á mati IAS 39 yfir í IFRS 9 verði óverulegar.

IFRS 15 *Tekjur af samningum við viðskiptavin* gildir frá og með árinu 2018. Staðallinn hefur að geyma mun ýtarlegri reglur og leiðsögn um færslu tekna af seldum vörum og þjónustu en þeir staðlar og túlkanir sem staðalinn leysir af hólmi. Samkvæmt staðlinum skal skrá tekjur þegar félag uppfyllir skyldur sínar með yfirfærslu þeirrar vöru og þjónustu sem það á að afhenda, þ.e. þegar yfirráð færast til viðskiptavinarins. Samkvæmt eldri reglum miðaðist tekjuskráning fremur við yfirfærslu áhættu og ávinnings. Þær tekjur félagsins sem falla undir gildissvið staðalsins eru óverulegar sem hlutfall af heildartekjum þess og eru áhrif nýja staðalsins því lítil sem engar.

IFRS 16 *Leigusamningar* gildir frá og með árinu 2019. Samkvæmt staðlinum skulu allir leigusamningar færðir í efnahagsreikning leigutaka, en heimilt er að undanskilja samninga til eins árs eða skemmri tíma eða ef fjárhæð samninga eru óverulegar. Núvirtar greiðsluskuldbindingar vegna samninga sem nú flokkast sem rekstrarleigusamningar verða þá færðar til skuldar, en móti verður nýtingarréttur færður til eignar. Nýtingarrétturinn verður afskrifaður og vaxtagiöld færð af leiguskuldinni. Félagið er leigutaki að húsnæði. Leigusamningarnir flokkast sem rekstrarleigusamningar samkvæmt núgildandi reglum. Endanleg áhrif IFRS 16 á núverandi leigusamninga hafa ekki verið metin til fulls en talið er að leiguskuldd og nýtingarréttur sem færð verða í efnahagsreikning í upphafi árs 2019 muni verða um 1.003 milljónir króna.

IFRS 17 *Váttryggingasamningar* var gefinn út 18. maí 2017. Staðalinn mun gilda frá og með árinu 2022 ef hann verður samþykktur af Evrópusambandinu. Þar sem skammur tími er liðinn frá því staðalinn var gefinn út er enn ekki ljóst hversu mikil áhrif hann mun hafa á reikningsskil félagsins því möguleg áhrif hafa ekki verið metin til fulls.

31. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir: (frh.)

Til að auka upplýsingagildi ársreikningsins eru skýringar við hann birtar á grundvelli þess hversu viðeigandi og mikilvægar þær eru fyrir lesendur hans. Því eru upplýsingar sem hvorki eru metnar mikilvægar né viðeigandi fyrir notendur ársreikningsins ekki birtar í skýringum.

31.1 Samstæða

Ársreikningur samstæðunnar innifelur ársreikning móðurfélagsins og dótturfélags þess. Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfiráð. Samstæðan fer með yfiráð þegar hún ber áhættu eða hefur ávinning af breytilegri arðsemi af hlutdeild sinni í félagi og getur haft áhrif á arðsemina vegna yfiráða sinna. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í samstæðureikningnum frá því að yfiráð nást og þar til þeim lýkur.

Rekstrarniðurstaða keyptra eða seldra dótturfélaga á árinu er meðtalin í samstæðurekstrarreikningi frá og með yfirtökudegi eða fram að söludegi eftir því sem við á.

Í samstæðureikningnum eru birtar tekjur, gjöld, eignir og skuldir samstæðunnar út á við og því er viðskiptum innan hennar eytt út við gerð reikningsskilanna. Ef við á eru gerðar leiðréttingar á reikningsskilum dótturfélaga til samræmis við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar.

Þegar eignarhald móðurfélags á dótturfélagi er minna en 100% er færð hlutdeild minnihluta í eigin fé og rekstrarafkomu. Þar sem hlutdeild minnihluta nemur óverulegum fjárhæðum er hún ekki sýnd sérstaklega í ársreikningnum.

31.2 Hlutdeildarfélag

Hlutdeildarfélag

Hlutdeildarfélag er þau félög þar sem félagið hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en ekki yfiráð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar félagið ræður yfir 20% til 50% atkvæðaréttar, að meðtöldum hugsanlegum nýtanlegum atkvæðarétti, ef einhver er. Eignarhlutir í hlutdeildarfélagum eru færðir samkvæmt hlutdeildaraðferð.

Hlutdeildaraðferð

Hlutdeildaraðferð er reikningsskilaaðferð þar sem fjárfesting í hlutdeildarfélagum er upphaflega færð á kostnaðarverði og fjárhæðin síðan leiðrétt vegna breytingar á hlut félagsins í hreinum eignum hlutdeildarfélaga, eftir kaup. Hlutur félagsins í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélaga er innifalinn í hagnaði eða tapi félagsins. Verði hlutdeild félagsins í tapi hlutdeildarfélags meiri en bókfært verð viðkomandi félags er bókfærða verðið fært í núll og færslu frekara taps hætt nema félagið hafi gengist í ábyrgðir fyrir hlutdeildarfélagið eða fjármagnað það. Ef hagnaður verður á rekstri hlutdeildarfélagsins á síðari tímabilum er ekki færð hlutdeild í hagnaði þess fyrr en hlutdeild í tapi sem ekki var fært hefur verið jöfnuð.

31.3 Viðskiptavild

Viðskiptavild sem myndast við sameiningar er færð til eignar þann dag sem félagið nær yfiráðum í keyptu félagi. Viðskiptavild er mismunur á kaupverði dótturfélags og hlutdeild í hreinni eign þess eftir að eignir og skuldir hafa verið metnar til gangvirkis á yfirtökudegi. Viðskiptavild er ekki afskrifuð heldur metin árlega með tilliti til virðisrýrnunar eða oftast ef vísbendingar eru um virðisrýrnun. Við framkvæmd virðisprófs er viðskiptavildinni skipt niður á fjárskapandi einingar. Þær fjárskapandi einingar sem viðskiptavildinni hefur verið úthlutað á eru prófaðar með tilliti til virðisrýrnunar og ef bókfært verð er hærra en virði þeirra hefur virðisrýrnun átt sér stað. Hafi virðisrýrnun átt sér stað er viðskiptavild fyrst færð niður og síðan aðrar eignir sem tilheyra viðkomandi einingu. Óheimilt er að bakfæra áður færða virðisrýrnun viðskiptavildar á síðari tímabilum.

31.4 Viðskiptasambönd

Viðskiptasambönd sem urðu til við yfirtöku á rekstri, eru afskrifuð á áætluðum nýtingartíma, 10 árum.

31.5 Tekjur

Tekjur eru færðar á gangvirði móttækinnar að innheimtanlegrar greiðslu að frádregnum afsláttum..

Iðgjöld

Tekjufærð iðgjöld í rekstrarreikningi eru þau iðgjöld sem falla til á rekstrarárinu að viðbættum yfirfærðum iðgjöldum frá fyrra ári en að frádregnum iðgjöldum til næsta árs sem færast sem iðgjaldaskuld. Iðgjaldaskuld í efnahagsreikningi er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar váttryggingaáhættu sem ekki er útrunninn.

Arður og vaxtatekjur

Arður af fjárfestingum er tekjufærður á þeim degi sem arðsréttur hefur stofnast.

Vaxtatekjur eru færðar þegar líklegt þykir að samstæðan muni hafa hagrænan ávinning af þeim og unnt er að meta fjárhæð teknanna með áreiðanlegum hætti. Vaxtatekjur eru færðar eftir því sem þær falla til miðað við virka vexti. Virkir vextir eru sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi eða tekjur yfir áætlaðan líftíma fjáreignarinnar þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar.

31.6 Gjöld af váttryggingastarfsemi

Gjaldfærð tjón í rekstrarreikningi eru tjón sem urðu á árinu ásamt endurmati tjóna vegna fyrri ára. Tjónaskuld í efnahagsreikningi er heildarfjárhæð tilkynnta óuppperðra tjóna auk tryggingafræðilegrar áætlunar fyrir orðnum en ótilkynntum tjónum.

31.7 Váttryggingasamningar

Félagið gefur út samninga sem flytja bæði váttryggingalega og fjármáalega áhættu frá viðskiptavinum til þess.

Skilgreining váttryggingasamninga

Með váttryggingasamningi tekur váttryggjandinn að sér að bæta váttrygðum fjárhagslegar afleiðingar váttryggingaátturðar sem kveðið er á um í váttryggingaskilmálum.

Váttryggingaátturðurinn er óviss, ekki er vitað hvort hann verður eða hvenær og oftast er ekki vitað hverjar fjárhagslegar afleiðingar hans verða ef til hans kemur.

Flokkun váttrygginga

Váttryggingasamningar sem teljast til skaðatrygginga eru á sviði ábyrgðartrygginga, slysatrygginga og eignatrygginga, þar með talið sjó- og farmtryggingar.

Ábyrgðartryggingar vernda viðskiptavini félagsins gegn þeirri áhættu að valda þriðja aðila fjárhagslegu tjóni eða afleiddu tjóni vegna lögmætrar starfsemi.

Slysatryggingar bæta váttrygðum eigin skaða í samræmi við skilmála.

Eignatryggingar greiða bætur til viðskiptavina samstæðunnar vegna tjóns eða taps á eignum. Viðskiptavinir í atvinnurekstri geta einnig átt kröfu um bætur vegna tapaðs hagnaðar verði hinar tryggðu eignir fyrir tjóni, þannig að atvinnureksturinn dragist saman eða falli niður tímabundið.

Líftryggingar taka til mannlægs lífs, til dæmis dauða og þess að lifa út váttryggingatímamann. Iðgjöld teljast til tekna á því tímabili sem váttryggingasamningurinn gildir og bætur eru gjaldfærðar á því tímabili sem tjónið verður.

Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka

Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka eru fjáreignir í eigu félagsins sem váttryggingatakar í söfnunarlíftryggingum hafa valið og bera fjárfestingaráhættu af samkvæmt skilmálum söfnunarlíftrygginga. Líftryggingaskuld með fjárfestingaráhættu líftryggingataka er skuldbinding félagsins gagnvart váttryggingatökunum að sömu fjárhæð.

Váttryggingaskuld

Samstæðan metur í lok reikningsárs hvort tilfærð váttryggingaskuld sé nægjanleg til þess að standa við áætlaðar skuldbindingar samstæðunnar vegna gerðra váttryggingasamninga með því að meta framtíðar fjárfærðar váttryggingaskuldar. Allar breytingar á váttryggingaskuldinni koma fram í rekstrarreikningi. Við gerð matsins er tekið tillit til áætlana vegna allra samningsbundinna sjóðshreyfinga vegna tjóna og tjónakostnaðar.

Endurtryggingasamningar

Endurtryggingasamningar eru gerðir í þeim tilgangi að draga úr áhættu samstæðunnar. Endurtryggingasamningar eru ýmist hlutfallslegir eða bera alla áhættu fari tjónsatburður umfram fyrirfram umsamda tjónsfjárhæð.

Kröfur á endurtryggingendur vegna iðgjalda og tjóna eru færðar sem endurtryggingaeignir. Þar er um að ræða kröfur vegna hlutdeildar þeirra í tjónum samkvæmt endurtryggingum váttryggingasamningum og hlutdeild í iðgjaldaskuld. Skuldbindingar vegna endurtrygginga eru hlutdeild þeirra í iðgjöldum vegna endurtryggingasamninga sem gjaldfærð er í rekstrarreikningi við endurnýjun endurtryggingasamninga.

31.8 Erlendir gjaldmiðlar

Gengismunur er færður í rekstrarreikning á því tímabili sem hann fellur til.

31.9 Fjármagnskostnaður

Fjármagnskostnaður er gjaldfærður á því tímabili sem hann fellur til.

31.10 Tekjuskattar

Gjaldfærðir tekjuskattar samanstanda af tekjusköttum til greiðslu og frestuðum tekjusköttum.

Tekjuskattar til greiðslu

Tekjuskattar til greiðslu eru tekjuskattar sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins auk leiðréttinga á tekjusköttum til greiðslu vegna fyrri ára. Skattskyldur hagnaður er að jafnaði annar en reikningshaldslegur hagnaður. Reiknaðir tekjuskattar miðast við gildandi skatthlutföll á reikningsskiladegi.

Frestaðir tekjuskattar

Frestaðir tekjuskattar stafa af tímabundnum mismun efnahagsliða í skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar þar sem tekjuskattsstofn samstæðunnar er miðaður við aðrar forsendur en reikningsskil hennar. Frestaðir tekjuskattar eru ekki færðir vegna viðskiptavildar sem ekki er skattalega frádráttarbær. Frestaðir tekjuskattar miðast við gildandi skatthlutfall á reikningsskiladegi.

Skatteign er metin á reikningsskiladegi og er einungis færð að því marki sem líklegt er að hún nýtist á móti skattskyldum hagnaði í framtíðinni.

Frestaðir tekjuskattar eru gjaldfærðir í rekstrarreikningi nema þegar þeir tengjast liðum sem færðir eru í aðra heildarafkomu eða beint á eigið fé en þá eru þeir einnig færðir þar.

31.11 Rekstrarfjármunir

Eignir eru skráðar meðal rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast samstæðunni og hægt er að meta kostnað vegna eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Rekstrarfjármunir eru færðir á upphaflegu kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Kostnaðarverð rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eigninni í tekjuhæft ástand.

Rekstrarfjármunir eru færðir samkvæmt kostnaðarverðsaðferð að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun.

Afskriftir eru færðar á kerfisbundinn hátt á áætluðum nýtingartíma eignarinnar að teknu tilliti til vænts hrakvirðis. Afskriftaraðferð, áætlaður nýtingartími og hrakvirði er endurmetið að minnsta kosti árlega.

Hagnaður vegna sölu rekstrarfjármuna er mismunur söliverðs og bókfærðs verðs eigna á söludegi og er fært í rekstrarreikning meðal annarra tekna.

31.12 Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum og virðisrýrnun. Kostnaðarverð hugbúnaðar samanstendur af kaupverði hans og öllum beinum kostnaði við að koma honum í notkun. Hugbúnaður er afskrifaður línulega á 3 til 10 árum frá því hann er tekinn í notkun.

31.13 Fjáreignir

Fjáreignir samstæðunnar skiptast í fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning, fjáreignir haldið til sölu, fjáreignir haldið til gjalddaga og lán og kröfur. Fjáreignir eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar þegar um er að ræða fjármálagerninga sem ekki eru færðir á gangvirði eftir upphaflega skráningu. Eftir upphaflega skráningu eru fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning færðar á gangvirði en fjáreignir haldið til gjalddaga og lán og kröfur eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði í samræmi við aðferð virkra vaxta.

Gangvirði er verð í venjubundnum viðskiptum með eign eða skuld á matsdegi. Nánar tiltekið er gangvirði eigna það verð sem fengist við sölu eigna en gangvirði skulda það verð sem greitt væri fyrir yfirfærslu skuldar í hefðbundnum viðskiptum markaðsaðila.

Gangvirði skráðra verðbréfa er skráð markaðsverð þeirra á uppgjörsdegi án þess að tekið sé tillit til sölukostnaðar sem gæti fallið til í framtíðinni.

Sé markaðsverð ekki skráð í kauphöll eða fáanlegt hjá miðlara, er gangvirði fjármálagernings metið með matsaðferðum, þar á meðal geta verið nýleg viðskipti ótengdra aðila, tilvísun í gangvirði sambærilegra fjáreigna, núvirt sjóðstreymi, verðmyndunarlíkan valréttta eða aðrar verðmatsaðferðir sem gefa til kynna áreiðanlegt mat á öðrum viðskiptum á markaði.

31.13 Fjáreignir (frh.)

Þegar notat er við núvirta sjóðstreymisáferð við mat á gangvirkni, er vænt framtíðar sjóðstreymi byggt á besta mati stjórnenda og ávöxtunarkrafa, sem notuð er, eru markaðsvextir sambærilegs gernings á uppgjörstæði. Þegar önnur verðmyndunarlíkön eru notuð, eru forsendur matsins byggðar á upplýsingum af markaði á uppgjörstæði. Gangvirkni óskráðra hlutabréfa er metið, ef mögulegt er, með því að nota viðeigandi V/H hlutfall fyrir sambærileg skráð félög og er hlutfallið lagað að sérstökum aðstæðum útgefanda verðbréfa.

Virkir vextir

Aðferð virkra vaxta felst í því að reiknað er endurgreiðsluvirði fjáreignar eða fjárskuldar og vaxtatekjum og vaxtagjöldum jafnað á líftímanum. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi eða tekjur yfir áætlaðan líftíma fjármálagernings, eða yfir styttra tímabil ef við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi.

Vaxtatekjur eru færðar miðað við virka vexti fyrir alla vaxtaberandi fjármálagerninga aðra en þá sem skilgreindir eru sem fjáreignir á gangvirkni gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir á gangvirkni gegnum rekstrarreikning

Fjáreignir eru flokkaðar á gangvirkni gegnum rekstrarreikning þegar tilgangurinn er að hagnast á skammtímabreytingum. Sama á við um allar aðrar fjáreignir sem samstæðan tilgreinir á gangvirkni gegnum rekstrarreikning.

Gangvirkisbreyting fjárfestinga í verðbréfum samanstendur af breytingum á gangvirkni, arðstekjum, vaxtatekjum og verðbótum.

Fjáreign má tilgreina sem fjáreign á gangvirkni gegnum rekstrarreikning við upphaflega skráningu ef eitt af eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt:

- flokkunin kemur í veg fyrir eða minnkar ósamræmi í mati eða skráningu.
- fjáreignin er hluti af safni fjáreigna eða fjárskulda eða hvoru tveggja og er metin á gangvirkni í samræmi við skráða stefnu samstæðunnar við áhættustýringu eða fjárfestingastefnu.
- fjáreignin er hluti af samningi sem felur í sér eina eða fleiri samsetta afleiðu og heimilt er að allur samsetti fjármálagerningurinn (eign eða skuld) sé færður á gangvirkni gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir haldið til sölu

Fjáreignir haldið til sölu eru upphaflega færðar í bókhald á gangvirkni að viðbættum beinum viðskiptakostnaði. Eftir það eru þær færðar á gangvirkni og gangvirkisbreytingar, að undanskilinni virðisrýmun, ef við á, og vaxtatekjum, færðar í aðra heildarafkomu og á bundinn reikning meðal eigin fjár. Við sölu eru óinnleystar gangvirkisbreytingar meðal eigin fjár færðar í rekstrarreikning. Vaxtatekjur og virðisrýrnun eru færð í rekstrarreikning eftir því sem þær falla til.

Fjárfestingar til gjalddaga

Fjáreignir eru flokkaðar sem fjárfestingar til gjalddaga þegar samstæðan á fjárfestingar í skuldabréfum, og hefur fyrirætlunir og getu til að eiga til gjalddaga. Fjárfestingar til gjalddaga eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við virka vexti að fráreginni virðisrýrnun þegar við á.

Þegar meira en óverulegur hluti fjárfestinga til gjalddaga er seldur eða ekki er lengur ætlunin að eiga þessar eignir til gjalddaga eru þær endurflokkarar sem fjáreignir haldið til sölu.

Lán og kröfur

Viðskiptakröfur, lán og aðrar kröfur sem hafa fastar greiðslur og eru ekki skráðar á virkum markaði eru flokkuð sem lán og kröfur. Lán og kröfur eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta að fráreginni virðisrýrnun. Vaxtatekjur af lánunum og kröfum eru færðar miðað við virka vexti.

Virðisrýrnun fjáreigna

Á reikningskiladegi er bókfært verð fjáreigna, annarra en fjáreigna á gangvirkni gegnum rekstrarreikning, metið í þeim tilgangi að kanna hvort vísbendingar séu um virðisrýrnun. Virðisrýrnun hefur orðið ef vænt framtíðarsjóðstreymi miðað við upphaflega virka vexti er lægra en bókfært verð. Ef virðisrýrnun á ekki lengur við er hún bakfærð, þó aldrei umfram áður færða lækkun.

Eignasafn fjáreigna er metið til virðisrýrnunar ef einstakar eignir eru þess eðlis að þær verði ekki metnar hver fyrir sig.

Á hverjum uppgjörstæði er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna sem ekki eru færðar á gangvirkni gegnum rekstrarreikning. Fjáreign telst hafa rýrnað í virði ef hlutlæg vísbendingar eru um að atburður hafi átt sér stað, eftir upphaflega skráningu eignarinnar, sem leiðir til þess að vænt framtíðarsjóðstreymi af eigninni verði lægra en áður var talið og hægt er að meta áhrif atburðarins með áreiðanlegum hætti.

Við mat á virðisrýrnun einstakra flokka fjáreigna styðst félagið við sögulega reynslu af slíkum eignum, þá dagsetningu sem hægt væri að endurheimta tapið og fjárhæð taps, með tilliti til mats stjórnenda á hvort núverandi efnahagsaðstæður leiði til að tapið verði í raun hærra eða lægra en söguleg reynsla segir til um.

31.13 Fjáreignir (frh.)

Afskráning fjáreigna

Samstæðan afskráir fjáreignir aðeins þegar samningsbundinn réttur til framtíðarsjóðstreymis af fjáreigninni er ekki lengur til staðar eða þegar áhættan eða ávinningurinn af fjáreigninni flyst yfir á annan aðila.

31.14 Virðisrýrnun annarra eigna

Á reikningskiladegi fara stjórnendur yfir bókfært verð efnislegra og óefnislegra eigna í þeim tilgangi að kanna hvort vísbendingar séu um virðisrýrnun. Sé slík vísbending til staðar er endurheimtanlegt virði eignarinnar metið. Endurheimtanlegt virði fjárskapandi einingar sem eignin fellur undir er metið þegar ekki er hægt að meta endurheimtanlegt virði einstakra eigna.

Endurheimtanlegt virði er annað hvort gangvirði að frádregnum áætluðum sölukostnaði eða nýtingarvirði eignar, hvort sem hærra reynist. Nýtingarvirði er áætlað framtíðarfjárstreymi sem er núvirt með vöxtum fyrir skatta þar sem vextirnir endurspeglar mat markaðarins á tímavirði peninga hverju sinni og þeirri áhættu sem fylgir eigninni.

Óefnislegar eignir með óskilgreindan endingartíma og óefnislegar eignir sem eru ekki tilbúnar til notkunar eru á hverju ári prófaðar með tilliti til virðisrýrnunar og oftast ef vísbending er um virðisrýrnun.

Sé endurheimtanlegt virði eignar metið lægra en bókfært verð er virði hennar fært niður í endurheimtanlegt virði. Tap vegna virðisrýrnunar er fært í rekstrarreikning.

Ef tap vegna virðisrýrnunar snýst við er bókfært verð eignarinnar hækkað aftur en þó aldrei umfram bókfært verð fyrir virðisrýrnun. Bakfærsla virðisrýrnunar færast í rekstrarreikning. Ekki er heimilt að bakfæra virðisrýrnun viðskiptavildar.

31.15 Skuldbindingar

Skuldbinding er færð þegar samstæðan ber lagalega eða ætlaða skuldbindingu vegna liðinna atburða, líklegt er talið að til greiðslu komi og hægt er að meta fjárhæð hennar með áreiðanlegum hætti.

Fjárhæð skuldbindingar er byggð á besta mögulega mati á skuldinni sem er fyrirliggjandi á reikningskiladegi. Ef skuldbindingin er metin út frá áætluðu framtíðarsjóðstreymi er hún færð miðað við núvirt áætlað sjóðstreymi.

Þegar virði skuldbindingarinnar er endurheimtanlegt frá þriðja aðila er fjárhæð hennar færð til eignar.

31.16 Fjárskuldir og eiginfjárgerningar

Flokkun í skuldir og eigið fé

Skuldir og eiginfjárgerningar eru flokkaðir sem fjárskuldir eða eigið fé, eftir eðli samnings.

Eiginfjárgerningar

Eiginfjárgerningur er hvers konar samningur sem felur í sér eftirstæða hagsmuni í eignum félags eftir að allar skuldir hans hafa verið dregnar frá.

Ábyrgðarskuldbindingar

Ábyrgðarskuldbindingar vegna fjárskulda eru upphaflega færðar á gangvirði. Við síðara mat eru aðrar ábyrgðarskuldbindingar, en þær sem flokkaðar eru á gangvirði gegnum rekstrarreikning, færðar við því sem hærra reynist:

- fjárhæð undirliggjandi skuldar sem metin er í samræmi við IAS 37 - *Skuldbindingar, óvissar skuldir og óvissar eignir*,
- fjárhæð upphaflegs samnings að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum í samræmi við reglur um skráningu tekna.

Fjárskuldir

Fjárskuldir samstæðunnar samanstanda af viðskiptaskuldum og öðrum skuldum. Fjárskuldir eru upphaflega færðar á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði og eru felldar út úr ársreikningi ef skuldbindingar samstæðunnar sem skilgreindar eru í samningi eru greiddar, falla út gildi, er vísað frá eða þeim er aflétt.

32. Ársfjórðungayfirlit (óendurskoðað)

	4F 2018	3F 2018	2F 2018	1F 2018	4F 2017
Iðgjöld tímabilsins	5.955.295	5.955.973	5.494.654	5.302.765	5.217.344
Eigin iðgjöld	5.727.422	5.769.127	5.315.059	5.101.921	5.044.383
Fjárfestingatekjur	984.873	426.907	392.998	1.021.919	456.206
Aðrar tekjur	47.045	20.768	25.404	25.753	34.175
Heildartekjur	6.759.340	6.216.802	5.733.461	6.149.592	5.534.764
Tjón tímabilsins	(4.874.655)	(3.815.038)	(4.936.580)	(3.788.501)	(3.580.882)
Eigin tjón	(4.667.957)	(3.802.517)	(4.549.662)	(3.798.335)	(3.720.903)
Breyting á áhættuálagi	84.383	(7.512)	(7.430)	(7.349)	219.613
Rekstrarkostnaður	(1.408.924)	(1.265.079)	(1.441.464)	(1.340.827)	(1.282.698)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna og vaxtagjöld	(82.969)	(61.188)	(58.203)	(68.729)	(99.893)
Hagnaður fyrir tekjuskatta	683.874	1.080.507	(323.299)	934.352	650.883
Tekjuskattar	(85.294)	(170.535)	32.068	(90.808)	(154.478)
Hagnaður (tap) tímabilsins	598.579	909.972	(291.231)	843.544	496.404
Tjónahlutfall	81,9%	64,1%	89,8%	71,4%	68,6%
Eigið tjónahlutfall	81,5%	65,9%	85,6%	74,5%	73,8%
Rekstrarkostnaðarhlutfall	21,5%	18,5%	23,1%	21,9%	21,5%
Endurtryggingakostnaðarhlutfall	0,3%	2,8%	-3,8%	3,9%	6,0%
Samsett hlutfall	103,7%	85,4%	109,1%	97,3%	96,1%

33. Þróun tjónaskuldar (óendurskoðað)

Taflan sýnir mat samstæðunnar á endanlegri fjárhæð tjóna hvers tjónsárs og hvernig það mat hefur þróast milli ára. Þróun milli ára gefur til kynna hæfni samstæðunnar til ákvarða skuldbindingar sínar vegna váttryggingasamninga. Frá árinu 2014 er tjónaskuld birt sem núvirt besta mat samkvæmt reglum laga nr. 100/2016. Fjárhæðir fyrri ára eru óbreyttar frá fyrri ársreikningum. Hafa ber í huga að fjárhæðir eru ekki færðar til fasts verðlags og því hafa verðlagsbreytingar nokkur áhrif á þróun milli ára. Í neðri töflunni, tjón í eigin hlut, hefur hlutur endurtryggjenda verið dreginn frá þeim fjárhæðum sem birtar eru í efri töflunni.

Heildarfjárhæðir í millj. kr.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Samtals
Mat á endanlegum tjónakostnaði											
Í lok tjónsárs	11.736	12.307	13.406	11.850	11.623	11.132	11.269	12.535	12.612	14.626	
einu ári síðar	12.069	11.797	13.942	12.558	10.778	12.490	12.544	13.288	14.473		
tveimur árum síðar	12.488	11.679	13.520	10.712	11.058	12.541	13.025	13.721			
þremur árum síðar	12.090	11.361	12.311	10.522	10.908	12.496	13.217				
fjórum árum síðar	11.978	11.158	12.164	12.137	10.882	12.580					
fimm árum síðar	11.767	11.111	12.374	11.610	10.802						
sex árum síðar	11.778	11.196	12.437	11.599							
sjö árum síðar	11.849	11.207	12.388								
átta árum síðar	11.840	11.208									
níu árum síðar	11.850										
tíu árum síðar											
Mat á uppsöfnuðum tjónum											
í árslok 2018	11.850	11.208	12.388	11.599	10.802	12.580	13.217	13.721	14.473	14.626	
Uppsafnaðar greiðslur											
í árslok 2018	11.762	11.101	12.208	11.319	10.503	11.815	12.158	11.725	9.456	7.235	
Tjónaskuld í árslok 2018	88	107	180	280	299	765	1.059	1.996	5.017	7.391	17.256
Tjónaskuld eldri en 10 ára											82
Bótaskuld vegna líftrygginga											288
Tjónaskuld samtals											<u>17.626</u>

Tjón í eigin hlut í millj. kr.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Mat á uppsöfnuðum tjónum											
í árslok 2018	11.835	11.111	12.348	10.810	10.788	12.472	13.137	13.676	14.455	14.069	
Uppsafnaðar greiðslur											
í árslok 2018	11.747	11.004	12.168	10.542	10.489	11.707	12.080	11.716	9.440	7.231	
Tjónaskuld í árslok 2018	88	107	180	268	299	765	1.057	1.960	5.015	6.838	16.651
Tjónaskuld eldri en 10 ára											82
Bótaskuld vegna líftrygginga											244
Tjónaskuld samtals											<u>16.977</u>